Gebiedsagenda

bedrijventerreinen Zuidwest 2024-2040



Hilversum Mediastad

Van drie bedrijventerreinen naar Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest

Samenvatting

Deze gebiedsagenda gaat over de drie bedrijventerreinen Havenkwartier, Kerkelanden en de Zeverijnstraat in Hilversum Zuidwest. De gemeente Hilversum en Ondernemersvereniging Hilversum Zuidwest hebben nauw samengewerkt aan deze gebiedsagenda.

Daarnaast hebben ondernemers en bewoners, omwonenden en betrokkenen in bijeenkomsten en gesprekken meegedacht over de uitdagingen, kansen en oplossingen. De gemeente legde daarbij de verbanden met bestaand beleid en (lopende) plannen. Het veranderen doen we **samen** - met ondernemers, bewoners, de overheid en de omgeving.

Zuidwest is **belangrijk voor Hilversum**. Mensen uit de omgeving komen hier om te werken en ondernemen, voor advies en inkopen. Er zijn autogarages, bouwbedrijven, fabrieken en mediabedrijven. Ook zijn er bedrijven die diensten aanbieden, zoals schoonmaak of reparaties. Dit alles maakt Zuidwest een **levendige plek** met veel **werkgelegenheid**. Om voorbereid te zijn op de toekomst, worden de **uitdagingen aangepakt en de kansen opgepakt**. Op hoofdlijnen zijn dit: weinig ruimte, grote diversiteit aan bedrijven, de energietransitie en groeiende energievraag, bereikbaarheid, parkeren en verkeersveiligheid, extreme weersomstandigheden, lage biodiversiteit, verrommeling en verblijfskwaliteit en sociale veiligheid en ondermijning.

Van drie bedrijventerreinen naar bedrijvenpark Hilversum Zuidwest. Dat is het doel voor 2040. De komende jaren wordt er gewerkt aan meer samenhang tussen de nu losse bedrijventerreinen - Havenkwartier, Kerkelanden en Zeverijnstraat. Zo ontstaat het **Bedrijvenpark** Hilversum Zuidwest. Elk deel van dit terrein heeft zijn eigen karakter, maar de saamhorigheid (gevoel bij elkaar te horen) onder de ondernemers in Zuidwest is al groot. Het is de bedoeling die saamhorigheid nog sterker te maken door ook de inrichting meer bij elkaar te laten passen.

Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest is en blijft een gebied waar **werken eerst komt**. De focus ligt op voldoende ruimte voor werken, met een praktische en toekomstbestendige inrichting. Om de kwaliteit te verbeteren, wordt gewerkt aan het aantrekkelijker, duurzamer en veiliger maken van het bedrijvenpark. De ingangen worden aantrekkelijk en herkenbaar gemaakt. De (cultuur) geschiedenis, het landschap, het groen en het water geven het gebied een duidelijk Hilversums karakter.



Doelen en uitgangspunten

Ruimte voor werken

Focus op praktijkgerichte maakbedrijven

Goed en veilig bereikbaar met voldoende parkeergelegenheid

Energie-positief

Gezond, groen, klimaatadaptief en biodivers

Veilige, aantrekkelijke en sociale werkplek

Duidelijk Hilversums

Uitgangspunten inrichting buitenruimte

Om de toekomstvisie waar te maken pakken we de uitdagingen en kansen op. Daarvoor is de aanpak met zeven doelen en een aantal uitgangspunten voor de inrichting van de buitenruimte:.

De visiekaarten en teksten geven daarbij richting waar we heen willen. Dit wordt nog verder uitgewerkt en onderzocht. Over een aantal zaken zijn de **keuzes al vastgelegd**:

- Het bedrijvenpark blijft voor praktijkgerichte maakbedrijven.
- Het bedrijvenpark wordt veiliger en beter bereikbaar door:
  - De maximumsnelheid wordt 30 km/uur. Dit doen we geleidelijk, bij iedere herinrichting van een straat.
  - Er wordt stap voor stap toegegaan naar centraal parkeren in plaats van verspreid in de straten om knelpunten met parkeren aan te pakken en meer ruimte vrij te maken in de straten voor klimaatbestendigheid (met bijvoorbeeld wateropvang) en verkeersveiligheid.
- De bereikbaarheid van de bedrijventerreinen wordt verbeterd voor voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer (OV), en waar nodig ook voor auto's.
- Er is meer groen nodig op openbaar en privéterrein voor wateropvang en verkoeling.

Het werk voor de veranderingen gebeurt **stap voor stap**. Er is een nauwe samenwerking en open communicatie tussen iedereen die ermee te maken heeft. De aanpak is praktisch; niet alles kan meteen worden uitgevoerd. Aanpassingen worden zoveel mogelijk gecombineerd met geplande werkzaamheden, vervangingen en renovaties. Dit zorgt voor zo min mogelijk kosten en overlast, maar kan er ook toe leiden dat sommige veranderingen pas later gebeuren.

De uitvoeringsagenda voor de periode 2025 tot 2028 geeft concrete **activiteiten** met onderzoeken, projecten en samenwerkingen. Daarnaast is er een **Inspiratieboek** voor verduurzaming en maatregelen.

Met deze gebiedsagenda werken we stapsgewijs samen aan een bedrijvenpark Hilversum Zuidwest, dat **klaar is voor de toekomst**.

Voorwoord OVHZW

Wij ondernemers zien dit als een routekaart die ons richting geeft naar 2040. We zijn er om onze ondernemers te helpen om zo goed mogelijk te kunnen ondernemen op onze drie bedrijventerreinen. We zien en behandelen deze drie terreinen als één bedrijventerrein en hebben de ambitie om te transformeren naar bedrijvenpark Hilversum Zuidwest.

Er zijn nog veel uitdagingen om ons werkgebied toekomstbestendig te maken. We hebben meer ruimte nodig om te werken, te kunnen groeien, om te kunnen blijven parkeren en we moeten vergroenen en verduurzamen. Wij zijn ondernemers en ondernemers zien altijd kansen en mogelijkheden.



We hebben een intensieve periode achter de rug gedurende het productieproces van deze agenda. Een hernieuwd samenwerkingsverband met de gemeente. In het begin wat onwennig, maar na verloop van tijd zijn we langzaam naar elkaar gegroeid. Het verschil in taalgebruik, de verschillen in werkwijze, de procedures, de doorlooptijden en hier en daar wat politiek, bijna alles was anders dan we gewend waren. En het gaat om het eindproduct.

Er ligt hier een mooie agenda, geproduceerd door de gemeente Hilversum in samenwerking met onze ondernemersvereniging Hilversum Zuidwest.

Bas Brüll - voorzitter Ondernemersvereniging Hilversum Zuid West

Voorwoord wethouder

De bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest zijn een belangrijke motor van de Hilversumse economie. Op het Havenkwartier, Kerkelanden en Zeverijnstraat wordt al decennialang hard gewerkt. Van autodealers tot groothandelsbedrijven, van familiebedrijven die al generaties lang een thuis vinden in Hilversum tot internationaal opererende techbedrijven en bouwmarkten. Zuidwest biedt ondernemend Hilversum een thuis.

Om de bedrijventerreinen hun waarde ook in de toekomst te laten behouden, moeten we slimmer omgaan met de beschikbare ruimte en investeren in de kwaliteit. De parkeerdruk is hoog, straten staan soms onder water bij hoosbuien en bedrijven kunnen niet verder uitbreiden. Al deze opgaven vragen om ruimte, maar die is schaars. De bedrijventerreinen liggen namelijk ingeklemd tussen het groen en woonwijken en bedrijven staan dicht op elkaar. Ook is er behoefte aan meer verbinding tussen de losliggende bedrijventerreinen.
De Ondernemersverenging Hilversum Zuidwest (OVHZW) is al een verbindende schakel tussen de bedrijventerreinen. Zij kennen het gebied en de ondernemers als geen ander.



Daarom is samen met OVHZW, ondernemers en bewoners deze visie voor het gebied, en een flinke lijst aan uit te voeren activiteiten,opgesteld. Hiermee werken we toe naar één bedrijvenpark waar ruimte is voor maakbedrijven, waterproblematiek verleden tijd is en parkeren een nieuwe vorm vindt. Maar nu begint het pas. Voor de uitvoering is regie nodig en inzet van mensen en middelen. Het is geen opgave voor de gemeente alleen; iedere partij moet zijn verantwoordelijkheid nemen om het gebied toekomstbestendig te maken. We nodigen u uit om mee te denken, mee te doen en samen te bouwen aan een toekomstbestendig bedrijvenpark Zuidwest.

De periode in de aanloop naar deze gebiedsagenda heeft ons geleerd dat we door goed samen te werken, heel ver kunnen komen. Ik wil alle betrokkenen die hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze gebiedsagenda danken voor hun inzet. Samen bouwen we aan een sterk Hilversum.

Floris Voorink, wethouder Economie

Inhoudsopgave

Inleiding 6

Waarom deze gebiedsagenda? 6

Wat gebeurt er al op de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest? 7

De Gebiedsagenda in samenhang met andere visies en projecten? 7

Samen werken aan een toekomstbestendig Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest 8

Keuzes voor een toekomstbestendig Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest 8

Uitdagingen en kansen voor de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest 9

Weinig ruimte 9

Grote diversiteit aan bedrijven 10

Energietransitie en de groeiende energievraag 11

Bereikbaarheid, parkeren en verkeersveiligheid 11

Extreme weersomstandigheden 12

Lage biodiversiteit 13

Verrommeling en verblijfskwaliteit 14

Sociale veiligheid en ondermijning (criminaliteit) 14

Toekomstvisie en aanpak voor Hilversum Zuidwest 15

Visie tot 2040 15

Zeven doelen en uitgangspunten 17

1 Ruimte voor werken 18

2 Focus op praktijkgerichte maakbedrijven 19

3 Goed en veilig bereikbaar met voldoende parkeermogelijkheid 21

4 Energiepositief 23

5 Gezond, groen, klimaatadaptief en biodivers 24

6 Veilige, aantrekkelijke en sociale werkplek 26

7 Duidelijk Hilversums 27

Uitgangspunten inrichting buitenruimte 29

Uitvoeringsagenda bij de gebiedsagenda Hilversum Zuidwest 31

We doen het samen 31

Opbouw van de uitvoeringsagenda 31

Doorlopende activiteiten 33

Activiteiten die al lopen en die starten in 2024 41

Activiteiten die starten in 2025 42

Activiteiten die starten vanaf 2026 51

Activiteiten die starten in 2027 53

Bijlagen 55

Bijlage A Hilversumse plantenlijst 55

Bijlage B Schetsontwerp en dwarsprofiel 1e Loswal en Verlengde Zuiderloswal 56

Bijlage C Schetsontwerpen Franciscusweg 59

Bijlage D Schetsontwerpen Nieuwe Havenweg 60

Inleiding

Deze gebiedsagenda gaat over de drie bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest tot 2040. Het gaat om het Havenkwartier, Kerkelanden en de Zeverijnstraat (figuur 1). De Gebiedsagenda beschrijft de visie, met de wensen voor de toekomst en een aanpak van knelpunten. Dat is uitgewerkt tot een uitvoeringsagenda met een aanpak, hoe en wie dat gaan doen.

Waarom deze gebiedsagenda?

De drie bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest (verder Zuidwest genoemd) zijn **belangrijk voor Hilversum**. Mensen uit de stad en uit de omgeving komen er om te werken en ondernemen en voor advies en inkopen. Er zijn autogarages, bouwbedrijven, fabrieken en mediabedrijven. Ook zijn er bedrijven die diensten aanbieden, zoals schoonmaak of reparaties. Dit alles maakt de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest **een levendige plek** met veel **werkgelegenheid**. Met deze gebiedsagenda beschrijven we de benodigde activiteiten om Zuidwest klaar te maken voor de toekomst. Daarmee ontstaat een bedrijvenpark Hilversum Zuidwest. Zodat Zuidwest ook in de toekomst blijft bijdragen aan een sterke **economie**; er wordt geld verdiend en uitgegeven.

De vorige toekomstplannen voor Zuidwest zijn al 10 jaar oud. Door de jaren heen is het **karakter van het gebied** langzaam wat veranderd. Soms gebeurde dit bewust, soms ook zonder dat het zo was gepland. Zo zijn veel herkenbare bedrijven verdwenen, vooral de zwaardere industriële bedrijven, zoals de betonfabriek. Hiervoor in de plaats komen bedrijven zoals bouwmarkten en autogarages. **Om ervoor te zorgen dat Zuidwest een belangrijke werklocatie blijft, is het nodig om richting te geven.** Dit is in deze gebiedsagenda beschreven.

Op 15 mei 2024 werd de Omgevingsvisie 2040 voor heel Hilversum vastgesteld. Deze visie geeft het toekomstbeeld en benadrukt hoe belangrijk de ruimte voor werk is voor een **sterkere economie** en de **leefbaarheid** van Hilversum. Die **ruimte voor werk** staat echter onder druk. Dat komt voor een deel doordat op andere plekken de ruimte voor bedrijven omgebouwd is naar bijvoorbeeld wonen. Het is daarom belangrijk om zuinig te zijn op de ruimte die we hebben voor werken op Zuidwest.

De ruimte op Zuidwest is schaars. Er is te weinig ruimte voor bedrijven en vooral

figuur 1 De drie bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest: het Havenkwartier, Kerkelanden en de Zeverijnstraat.



voor maakbedrijven en ook is de ruimte schaars op de wegen en in de openbare ruimte. Daarnaast ervaren ondernemers steeds grotere problemen zoals parkeren en bereikbaarheid, maar ook toenemende hitte en wateroverlast. En ook is de energietransitie gaande. Dat vraagt om duidelijke keuzes en gezamenlijke oplossingen voor de toekomst van de waardevolle bedrijventerreinen in Zuidwest.

Wat gebeurt er al op de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest?

Er zijn al verschillende ontwikkelingen om Zuidwest aan te passen voor de toekomst. Zo hebben de gemeente en OVHZW een 'Greendeal Bedrijvenparken Zuidwest 2023-2027' getekend. Hierin staan afspraken en acties voor de **energietransitie** (de overstap van vervuilende energie zoals gas en olie, naar schone energie zoals wind en zon). Daarnaast gebeurt er ook veel op het gebied van **veiligheid**. Denk aan camerabeveiliging door OVHZW, samenwerking met Handhaving en Toezicht), samenwerkingen voor het Keurmerk Veilig Ondernemen en AED-trainingen (trainingen waarin deelnemers leren iemand met een hartstilstand te helpen). Er is ook een eigen **glasvezel project** en op een aantal plekken zijn het **groen en de bestrating** opgeknapt. Zo zijn er aan de Zuiderloswal al groene parkeerplaatsen gemaakt. De gemeente ondersteunt de ondernemersvereniging ook al een aantal jaren met het parkmanagement.

Ook de individuele **ondernemers** bereiden zich nu al voor op de toekomst, met onder andere energiebesparing, opvang van regenwater en oplossingen voor parkeerproblemen.

Ondertussen heeft het maken van deze gebiedsagenda zelf ook al wat in beweging gebracht. Zo is er meer gecontroleerd op voertuigen die fout of te lang geparkeerd staan en zijn er een aantal onderzoeken uitgevoerd. De gemeente deed verkeerstellingen, parkeeronderzoeken en een cultuurhistorische inventarisatie. Met de cultuurhistorische inventarisatie is verzameld wat belangrijk is van vroeger om te bewaren of beschermen.

Om voorbereid te zijn op de toekomst, is **versnelling** nodig. Ook is het noodzakelijk om **keuzes te maken** over het gebruik van de schaarse ruimte en de toekomst voor de bedrijven.

De Gebiedsagenda in samenhang met andere visies en projecten?

De toekomstplannen in deze gebiedsagenda zijn een **verdieping, uitwerking of aanvulling op eerdere visies**, afspraken en informatie. Als voorbereiding op de gebiedsagenda is een startnotitie opgesteld en is in de Gebiedsfoto Hilversum Zuidwest (2023) een uitgebreide beschrijving van de bedrijventerreinen gegeven. Dit was de basis, na gesprekken en nieuwe informatie zijn soms nieuwe inzichten ontstaan. Ook zijn de informatie en afspraken gebruikt van de Omgevingsvisie 2040 (2024), het Economisch perspectief 2040 (2021), het Programma en Uitvoeringsprogramma groen (2022), het Watermanagementplan (2020), de Mobiliteitsvisie (2021), het gemeentelijk jaarplan energietransitie (2024) en het Uitvoeringsprogramma mobiliteit (2023), Agenda Fiets (2023), de resultaten van de analysefase Circusterrein Diependaalselaan (2021), Monitor Economie (2024),



het Planuitwerkingskader Zeverijnstraat (2023) en de mogelijke ontwikkeling van Sportcampus Berestein. Door deze bestaande kennis te gebruiken is een gebiedsagenda gemaakt die goed onderbouwd is en past bij Hilversum.

Op een deel van het circusterrein komen voor de komende 15 jaar circa 400 flexwoningen te staan. De definitieve invulling van de ruimte op het Circusterrein wordt in een latere fase bepaald. In de analysefase voor het Circusterrein Diependaalselaan is gekozen voor scenario C als richting voor de verdere uitwerking in een ruimtelijke visie voor het Circusterrein. Scenario C gaat uit van een gemengd stedelijk gebied met ruimte voor werken, wonen en maatschappelijke functies. Er is nog geen beslissing genomen over de definitieve invulling van dit terrein. Daarom is dit geen onderdeel van deze Gebiedsagenda. Voor de verdere planvorming voor het **Circusterrein** worden ondernemers en andere stakeholders betrokken.

Samen werken aan een toekomstbestendig Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest

De gemeente en OVHZW hebben nauw samengewerkt en samen de beslissingen genomen om de Gebiedsagenda te maken. Daarnaast hebben ondernemers en bewoners van de bedrijventerreinen in drie participatiebijeenkomsten meegedacht over de uitdagingen, kansen en oplossingen. Ook omwonenden en andere groepen die te maken hebben met de bedrijventerreinen hebben meegedacht, onder andere tijdens twee voor hen georganiseerdebijeenkomsten. Daarnaast zijn er individuele gesprekken geweest met een aantal ondernemers en sportverenigingen.

Tot slot is de concept gebiedsagenda gedeeld met alle stakeholders om hun reacties te vragen. De verslagen van deze bijeenkomsten zijn terug te lezen via www.bouwenaanhilversum.nl/gebiedsagendazuidwest. Ook bij de uitvoering van deze gebiedsagenda is het nodig dat ondernemers, de ondernemersvereniging en de gemeente **nauw blijven samenwerken**. Zo werken we **stap voor stap** richting het bedrijvenpark Hilversum Zuidwest van de toekomst.



Keuzes voor een toekomstbestendig Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest

Met deze gebiedsagenda zijn voor Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest de volgende **keuzes gemaakt**:

- Het bedrijvenpark is en blijft voor praktijkgerichte maakbedrijven.
- Het bedrijvenpark wordt veiliger en beter bereikbaar door:
  - De maximumsnelheid wordt 30 km/uur (behalve op de Oscar Romerolaan). Dit doen we geleidelijk, bij iedere herinrichting van een straat.
  - Er wordt stap voor stap toegegaan naar meer centraal parkeren en minder verspreid in de straten om knelpunten met parkeren op te lossen en meer ruimte te maken voor klimaatbestendigheid (met bijvoorbeeld wateropvang) en verkeersveiligheid.
  - De bereikbaarheid van de bedrijventerreinen wordt verbeterd voor voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer (OV), en daar waar nodig ook voor auto's.
- Er is meer groen nodig op openbaar en privéterrein voor wateropvang en verkoeling.

Daarnaast geeft de gebiedsagenda de visie, wensen en een aantal inspiratieschetsen. De uitwerking van de visie en activiteiten gebeurt altijd in overleg met de directe stakeholders die ermee te maken hebben.

Leeswijzer

Deze gebiedsagenda beschrijft de uitdagingen en kansen (hoofdstuk 2), de toekomstvisie tot 2040 en de daarvoor benodigde aanpak op lange termijn (hoofdstuk 3). De uitvoeringsagenda voor de periode 2025 tot 2028 geeft concrete activiteiten, projecten en samenwerkingen voor de korte termijn (hoofdstuk 4). Daarnaast is er een **Inspiratieboek** voor verduurzaming en maatregelen.
Zo werken we stapsgewijs samen aan een bedrijvenpark Hilversum Zuidwest, dat **klaar is voor de toekomst**.

Uitdagingen en kansen voor de bedrijventerreinen in Zuidwest

De kwaliteit en de ruimte op de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest zijn al jaren een uitdaging. Daarbovenop komen de grote veranderingen die nodig zijn om de bedrijventerreinen geschikt te maken voor de toekomst. Dit hoofdstuk laat zien welke uitdagingen en kansen er zijn voor de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest.

Deze uitdagingen komen voort uit de Gebiedsfoto Hilversum Zuidwest (2023) en de startnotitie voor de gebiedsagenda (2023). In dit hoofdstuk zijn deze uitdagingen verder uitgewerkt en zijn kansen toegevoegd.

Slechts 20% van de oppervlakte van de bedrijventerreinen is openbare ruimte. Dit betekent dat een deel van de oplossing voor de uitdagingen, bij ondernemers zelf liggen. Zowel de gemeente als ondernemers moeten aan de slag om de uitdagingen aan te kunnen. De uitdagingen en kansen voor Zuidwest worden hieronder per thema beschreven.

Weinig ruimte

De bedrijventerreinen zijn belangrijk voor de **economie** en **vitaliteit** (gezonde levendigheid) van Hilversum. Ze zijn goed voor 25% van het aantal banen, voor vooral mensen uit Hilversum en Wijdemeren. Om de economie van Hilversum gezond te houden, is het nodig om **ruimte** voor bedrijven **te houden en te maken**. Maar daarnaast zijn er ook veel andere dingen **die ruimte vragen**. Denk aan parkeren, verkeer en verduurzaming met bijvoorbeeld meer groen, beter omgaan met water en het hergebruik van materialen (circulariteit).

Alleen al door de groei van werkgelegenheid is er tot 2040 in heel Hilversum 38 hectare bedrijventerrein nodig (bron: Economisch Perspectief 2040). Die ruimte is er niet in Zuidwest, door de krappe opzet, hoe de ruimte wordt gebruikt en de grote groei. **Uitbreiden van de bedrijventerreinen is niet mogelijk**, omdat Zuidwest ingesloten is tussen woonwijken en groen. De ruimte op het circusterrein wordt in een apart project verkend (zie toelichting op pagina 8).

Maar de **bestaande ruimte beter benutten**, dat kan wel. Daar zijn al goede voorbeelden van, zoals de ruimte boven een bouwmarkt of maakbedrijf gebruiken voor winkels. In de hoogte en soms ook in de breedte is nog veel ruimte (zie tabel 1). Om de bestaande ruimte beter te gebruiken, zijn vaak wel grote investeringen nodig. Vooral het ophogen van gebouwen is een uitdagende klus.

In het volgende hoofdstuk staat beschreven hoe de bestaande ruimte beter gebruikt kan worden.

Locatie	Maximale bouwhoogte (m)	Maximale bebouwingspercentage (%)
Havenkwartier	12m tot 16m aan de randen	75%
Kerkelanden	4m tot 17m	70%
Zeverijnstraat	12m	70%

tabel 1 Huidige maximale bouwhoogtes en bebouwingspercentage Hilversum Zuidwest.





foto 1 Ligging Hilversum Zuidwest, tussen woonwijken en groen.

Grote diversiteit aan bedrijven

Op de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest is een **grote diversiteit aan bedrijven**. Dit maakt het een levendig gebied, waar ondernemers samenwerken en klanten, consumenten en sporters komen. Mensen kopen hier hun keuken, badkamer of nieuwe auto. In Zuidwest zijn zakelijke dienstverleners, ICT- en schoonmaakbedrijven, en facilitaire en financiële dienstverleners. Ook zijn er sport- en fitnessbedrijven. In het Havenkwartier, in Kerkelanden en op de Zeverijnstraat zijn veel autobedrijven en bedrijven die werken met media en audiovisueel. In het Havenkwartier zijn er daarnaast veel bouwbedrijven (zoals aannemers en bouwmaterialenhandel) en praktijkgerichte maakbedrijven. Een belangrijke werkgever in Kerkelanden is werk-leerbedrijf Tomingroep. Zij werken daarbij ook veel samen met omliggende bedrijven. De afwisseling van bedrijven is **waardevol** en zorgt voor veel banen.

tabel 2 Voorbeelden per milieucategorie (bron: VNG).

Milieucategorie	Voorbeelden
Milieucategorie 1	Fietsenmaker, boekbinderij, kapperszaak, meubelzaak, sportaccommodatie, riool- en poldergemaal, caravanstalling
Milieucategorie 2	Fietsen- en brommermaker, bouwbedrijf, houtbewerkingsbedrijf, detailhandel, installatiebedrijf, groothandel
Milieucategorie 3	Benzinetankstation, drukkerij, opslag- en transportbedrijf, auto- en motorreparatiebedrijf, hout- en metaalproductiebedrijf
Milieucategorie 4	Groenten- en fruitconserveringsfabriek, melkproductenfabriek, zetmeelfabriek, mengvoeder, bierbrouwerij, vervaardiging pulp, verf- en lak-fabriek, farmaceutische grondstoffenfabriek, betonfabriek, gipsfabriek
Milieucategorie 5	Gasbehandelingsinstallatie, destructiebedrijf, vervaardiging industriegas, landbouwchemicaliënfabriek, elektriciteitsproductiebedrijf, betonfabriek, verf- en lakfabriek, kunstmeststoffenfabriek
Milieucategorie 6	Olieraffinaderij, koolelektrodenfabriek, ruwijzer- en staalfabriek






foto 2 Verschillende soorten bedrijven op de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest, van bouw- en autobedrijven tot sportfaciliteiten. (bron eerste twee foto's: Harco van den Hil).

Het is belangrijk om in Zuidwest genoeg ruimte over te houden voor de **praktijkgerichte maakbedrijven, handel en industrie**. Deze bedrijven hebben bijna allemaal een milieucategorie 3.1 en hoger, zie tabel 2. Deze bedrijven zijn ook belangrijk voor het verduurzamen en voor circulaire activiteiten, zoals het hergebruiken van materialen. Door de hogere milieucategorie kunnen zij zich vaak niet op andere plekken in Hilversum vestigen. Daarnaast is voldoende praktijkgeschoolde banen belangrijk om passende werkgelegenheid te bieden voor inwoners en zo verkeer dat Hilversum in- en uitgaat te verminderen.

Energietransitie en de groeiende energievraag

Gemeente en ondernemers hebben samen als doel dat de bedrijventerreinen in 2040 **energieneutraal** zijn. Dit betekent dat er evenveel energie opgewekt wordt als er verbruikt wordt. Het jaarlijkse verbruik is nu ongeveer 2,8 miljoen m^3 aardgas en 18 miljoen kWh elektriciteit (bron: klimaatmonitor, gebruik bedrijven en instellingen Hilversum Zuidwest). Volgens een onderzoek van TNO in 2019 kan in 2040 waarschijnlijk ongeveer twee derde van de energie die jaarlijks nodig is, **lokaal** worden opgewekt door zon op daken. Het **elektriciteitsverbruik** neemt de komende jaren waarschijnlijk sterk toe, onder andere door meer elektrische auto's en het gebruik van warmtepompen. Dit vraagt ook om ruimte voor bijvoorbeeld transformatorhuisjes en laadpalen. Ook moet er rekening gehouden worden met de gevolgen van netcongestie in het gebied, waardoor bedrijven soms geen aansluiting op het stroomnet meer kunnen krijgen. Om in deze groeiende vraag te voorzien met duurzaam opgewekte energie is het nodig om het delen en uitwisselen van energie tussen bedrijven onderling te organiseren. Er zijn genoeg kansen om de energietransitie op Zuidwest te versnellen. Maar hoe is dat te doen, wat is daarvoor nodig en hoe passen de maatregelen in de weinige ruimte en binnen de regels? Dat staat in het volgende hoofdstuk.

Bereikbaarheid, parkeren en verkeersveiligheid

Zuidwest is **niet direct via een snelweg bereikbaar**. De belangrijkste snelwegen (A1 en A27) liggen aan de andere kant van Hilversum waardoor veel autoverkeer door Hilversum heen moet. Daarnaast heeft het Havenkwartier maar één toegangsweg. Met een enkele buslijn langs de bedrijventerreinen en weinig haltes in de buurt is een deel van Zuidwest ook **slecht te bereiken met het OV**. Dat is mogelijk een van de redenen waarom veel mensen met de auto komen. Zuidwest is wel goed met de fiets te bereiken, maar de route is niet prettig en er zijn vaak geen plekken om je fiets te parkeren.

Uit het parkeeronderzoek (uitgevoerd voor de gemeente in 2024) blijkt dat de **parkeerdruk** (hoeveel plekken bezet zijn) op Zuidwest hoog is, maar ook sterk per plek verschilt. De meeste parkeerplaatsen (ruim 4.000) liggen op privéterrein. In de openbare ruimte zijn ruim 700 plekken. **De parkeerbehoeften zijn verschil-**

lend. Zo willen medewerkers de hele dag parkeren, bewoners vooral ‘s avonds en ’s nachts en klanten of bezoekers kort overdag. Daarnaast hebben leveranciers tussendoor ruimte nodig om te laden en lossen. Parkeerplaatsen worden ook gebruikt voor langdurig parkeren, opslag van spullen of het stallen van camperbusjes, aanhangers of oldtimers. Er staan ook auto’s van mensen uit de buurten naast Zuidwest.

Op sommige openbare plekken is de **parkeerdruk** vaak 100%. Soms is dit nog hoger doordat auto’s buiten de vakken parkeren. Vooral op de Franciscusweg en delen van de Nieuwe Havenweg is de parkeerdruk hoog. De hoge parkeerdruk geeft **overlast** voor bewoners en ondernemers. Dit kan erger worden doordat tot aan de buitenring van Hilversum in 2024 en 2025 betaald parkeren ingevoerd wordt, waaronder ook de Zeverijnstraat. Op privéparkeerplaatsen is de parkeerdruk (tijdens de metingen voor het parkeeronderzoek in juli 2024) niet hoger dan 57% en vaak veel lager.

Veel bezoekers en medewerkers komen uit de buurt, wat kansen biedt. Er zijn minder parkeerplaatsen nodig als zij de bus of de fiets kunnen nemen.

De **verkeersveiligheid** is ook een uitdaging. Het laden en lossen op de rijweg zorgt soms voor onveilige situaties. Er rijden ook veel auto’s en vrachtwagens af en aan. Sommige wegdelen zijn breed, waardoor mensen soms te hard rijden. Ook fietsen veel jonge mensen over de smalle en drukke Nieuwe Havenweg naar het sportpark. Hoe kan er gezorgd worden voor een veilige en goede bereikbaarheid voor voetgangers, fietsers en (vracht)auto’s? En hoe kan de weinige ruimte voor parkeren beter worden gebruikt? Dit staat in het volgende hoofdstuk.

Extreme weersomstandigheden

Het weer wordt steeds extremer, met meer kans op **zware regenbuien en extreme hitte** (bron: KNMI-klimaatscenario 2023). Door de inrichting van Zuidwest zijn de gevolgen hier vaak groot. Daarnaast is er veel bestrating en asfalt en zijn er veel zwarte daken. Er is geen tot weinig verkoelend groen. Daardoor zijn er extreem hoge temperaturen zijn er risico’s als **hittestress bij personeel**, maar ook dat **bedrijfsapparatuur niet meer werkt**. Zware regenbuien kunnen zorgen voor wateroverlast, als het riool het water niet snel genoeg kan afvoeren en het regenwater niet kan wegzakken in de bodem. Vooral in het Havenkwartier staat bij zware buien **water op straat**. Ook is er op sommige plekken grote kans dat er **water in bedrijfspanden** komt, wat voor allerlei schade zorgt (zie foto 4). Dit probleem is nog groter, omdat bedrijfspanden vaak lager liggen dan de grond eromheen. Een deel van de oorzaak is dat het vuilwaterriool op sommige plekken te vol is, doordat er ook regenwater op aangesloten is. Omdat het vuilwaterriool vol is, kan vuilwater terugstromen naar particuliere percelen. Wateroverlast komt vooral voor bij de 1e Loswal vanaf de Nieuwe Havenweg tot aan de Verlengde Zuiderloswal, en in de U-vormige lus van de Nieuwe Havenweg. Dit is zichtbaar op de stresstestkaart met de overlast van regenwater, zie figuur 2. Kerkelanden is minder kwetsbaar, al kan ook hier wateroverlast ontstaan bij zware regenbuien. Naast wateroverlast door regen kan er ook overlast door grondwater komen. Bij de 1e Loswal en in Kerkelanden zit het **grondwater vrij dicht onder de grond**.

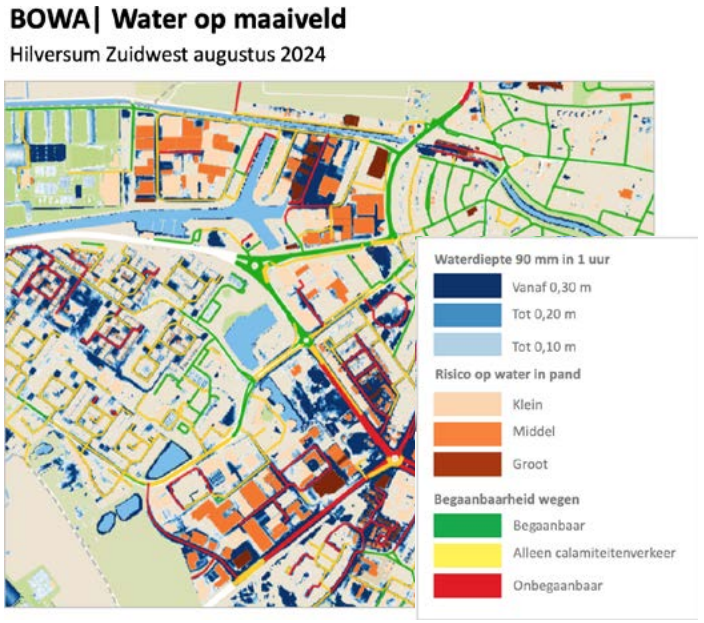


foto 3 Hoge parkeerdruk op de bedrijventerreinen (bron: Harco van den Hil).





foto 4 Wateroverlast en veel verstening op Zuidwest.



figuur 2 Stresstestkaart met de overlast van regenwater.

Dit komt doordat het water hier samenkomt aan de voet van de Heuvelrug. In het Havenkwartier is er een afvoersysteem om dat grondwater weg te leiden. In natte periodes is zo'n systeem nodig. In het najaar van 2023 viel er bijvoorbeeld zoveel neerslag dat het grondwaterpeil op Zuidwest 30 cm hoger was dan normaal. Hierdoor kwamen straten onder water te staan. Tegelijkertijd blijft **droogte in de toekomst ook een risico** waardoor het vasthouden van water belangrijk is.

Het is dus belangrijk om Zuidwest aan te passen aan deze extremere weersomstandigheden. Maar ook om duurzaam om te gaan met regenwater. Dat betekent dat regenwater gebruikt wordt voor groen en niet onnodig wordt afgevoerd naar de rioolwaterzuivering of oppervlaktewater.

Maar hoe en waar is dat mogelijk en wat zijn de (ruimtelijke) gevolgen? Dat staat in het volgende hoofdstuk.

Lage biodiversiteit

De **biodiversiteit** (verschil aan planten- en diersoorten) in Nederland **gaat hard achteruit**. Op bedrijventerreinen is vaak veel bestrating en asfalt, wat niet goed is voor de biodiversiteit. Doordat er te weinig groen is, zijn er niet veel verschillende planten- en diersoorten te vinden. Het samenwerken van verschillende soorten planten en dieren in ecosystemen is belangrijk. Dit helpt bij duurzame voedselproductie, het tegengaan van klimaatverandering, schone lucht, schoon water, en levert grondstoffen zoals hout. Biodiversiteit is nodig voor onze gezondheid en kwaliteit van leven.

Op dit moment is de biodiversiteit in Hilversum Zuidwest erg laag, omdat er **heel weinig groen** is. Het groen dat er is, staat onder druk door hoe het gebied nu wordt gebruikt. Ook is het groen slecht verbonden met het groen eromheen, zoals het Raabos, Corversbos, Gooise Vaart en de woonwijken. Meer aandacht voor de hoeveelheid groen en de verbinding tussen groene gebieden in Zuidwest kan helpen om de biodiversiteit te verbeteren, zowel in de omringende natuurgebieden als in Zuidwest zelf.

Maar hoe past meer groen in de ruimte die er nu is? En hoe kunnen het groen en de functionaliteit van Zuidwest (zoals voldoende ruimte voor parkeren en voldoende ruimte voor draaibewegingen) naast elkaar bestaan? Dat staat in het volgende hoofdstuk.





foto 5 Verrommeling (links) en beveiligingscamera's (rechts).

Verrommeling en verblijfskwaliteit

Zuidwest is nu erg versteend en op sommige plekken **rommelig**, bijvoorbeeld doordat containers en andere bedrijfsmiddelen op de straten en stoepen staan. Hierdoor neemt de **verblijfskwaliteit** en **toegankelijkheid** af. Uit de vele meldingen over de openbare ruimte (MOR) die binnenkomen, blijkt dat ondernemers en bewoners het belangrijk vinden dat Hilversum Zuidwest **schoner en veiliger wordt**. Het aanpakken van rommel en het verhogen van de verblijfskwaliteit is een uitdaging voor de toekomst. Maar hoe wordt Zuidwest schoner en veiliger?

En hoe kan de verblijfskwaliteit en aantrekkelijkheid hoger? Dit staat in het volgende hoofdstuk.

Sociale veiligheid en ondermijning (criminaliteit)

Op Zuidwest is overlast door onder andere inbraken, vandalisme en andere criminaliteit. Naast de **grote risico's voor bedrijven**, zorgen deze overlast en crinaliteit ook voor een gevoel van **onveiligheid**. Om de veiligheid op Zuidwest te verhogen, is er al veel gedaan. Er zijn door OVHZW camera's geplaatst, er is een goede samenwerking met Handhaving en Toezicht en er zijn samenwerkingen tussen verschillende partijen rondom het Keurmerk Veilig Werken (KVO). Ook zijn er AED's in de openbare ruimte die 24/7 zijn te gebruiken en er worden regelmatig AED-trainingen georganiseerd. Ondernemers en bewoners hebben laten weten dat ze graag meer **contact willen met elkaar** om zo de **sociale veiligheid** te vergroten.

Maar hoe verhogen we de sociale contacten, en de veiligheid en aantrekkelijkheid van Zuidwest? Dat staat in het volgende hoofdstuk.

Toekomstvisie en aanpak voor Hilversum Zuidwest

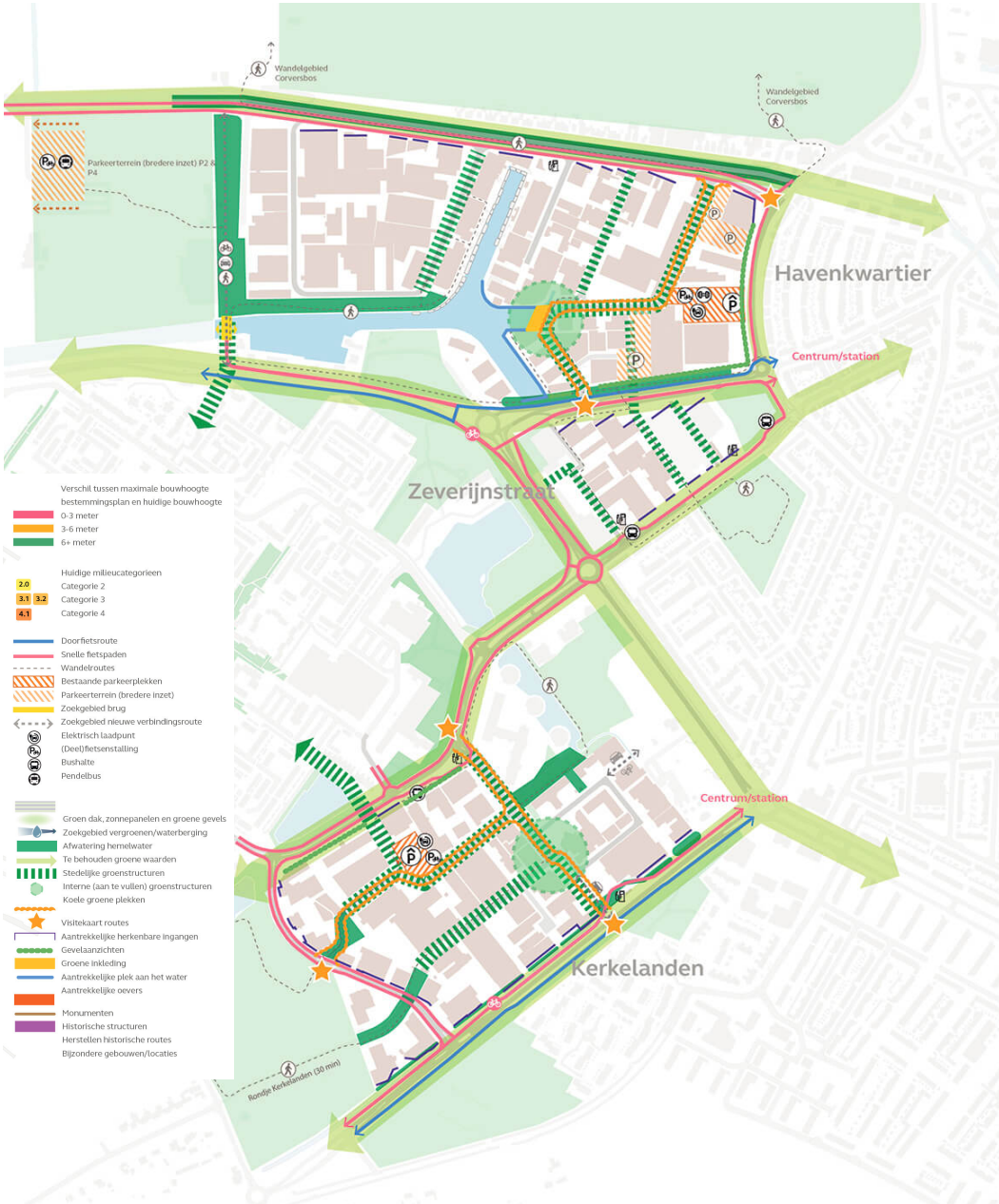
Dit hoofdstuk gaat over de toekomstvisie en de aanpak voor Zuidwest. Hoe ziet het bedrijvenpark er in 2040 uit? En wat moet daarvoor worden gedaan? Figuur 3 laat de visie zien voor het hele gebied.

Visie tot 2040

Van drie bedrijventerreinen naar bedrijvenpark Hilversum Zuidwest. Dat is het doel voor 2040. De komende jaren worden de losse bedrijventerreinen - het Havenkwartier, Kerkelanden en de Zeverijnstraat - samengevoegd tot **Bedrijvenpark** Hilversum Zuidwest. Elk deel van dit terrein heeft zijn eigen karakter, maar de saamhorigheid onder de ondernemers in Zuidwest is al groot. Het is de bedoeling die saamhorigheid nog sterker te maken door ook de inrichting meer bij elkaar te laten passen. Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest is en blijft een gebied waar **werken eerst komt**. De focus ligt op voldoende ruimte voor werken, met een praktische en toekomstbestendige inrichting. Om de kwaliteit te verbeteren, wordt gewerkt aan het aantrekkelijker, duurzamer en veiliger maken van het bedrijvenpark. De (cultuur)geschiedenis, het landschap, het groen en het water geven het gebied een duidelijk Hilversums karakter en zijn belangrijk voor een **samenhangend bedrijvenpark Hilversum Zuidwest**.

Dit betekent dat het straatbeeld, met onder andere hoge parkeerdruk, onveilige verkeerssituaties, veel stenen en weinig groen (figuur 4) in stappen gaat veranderen. In het bedrijvenpark streven we naar meer ruimte voor werken. Daarnaast wordt wateroverlast en hittestress verminderd met meer groen en waterdoorlatende verharding. Ook wordt er meer centraal geparkeerd, waardoor er minder auto's op straat staan en er minder verkeer is. Dit helpt, samen met het invoeren van 30 km/u voor een verhoogde verkeersveiligheid. Zo komen we op een bedrijvenpark dat er ongeveer zo uitziet als in figuur 5. Dit beeld zal niet in één keer gerealiseerd worden maar hiervoor zullen logische momenten gebruikt worden. Momenten waaraan gedacht kan worden zijn het veranderen van eigenaar van een gebouw of de vernieuwing van de riolering om daarbij de weg opnieuw in te richten.

figuur 3 Visiekaart bedrijvenpark Hilversum Zuidwest.





figuur 4 (boven)
Huidige situatie in een voorbeeldstraat op de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest.



figuur 5 (onder)
Situatie in 2040 in een voorbeeldstraat op Hilversum Zuidwest.

Zeven doelen en uitgangspunten

Om de toekomstvisie waar te maken, met voldoende ruimte voor werken en voor bedrijven, bestaat de aanpak in deze gebiedsagenda uit een centraal motto, met zeven doelen en een aantal uitgangspunten.

Centrale motto:

Van drie bedrijventerreinen naar één Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest in 2040



Hoe deze zeven doelen bij elkaar passen en een plek krijgen, is te zien op de ruimtelijke visiekaart. Dit is een kaart waarop de mogelijke verdeling van de ruimte in de toekomst staat.

Met het motto, de ruimtelijke visiekaart, de zeven doelen en de ontwerpregels laat dit hoofdstuk zien hoe het bedrijvenpark Hilversum Zuidwest er in 2040 uitziet. Ook staat erin wat daar in grote lijnen voor nodig is. In hoofdstuk 4 staan de activiteiten om daar de komende jaren stap voor stap samen naartoe te werken.

1 Ruimte voor werken

In 2040 is Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest een plek waar ondernemers ruimte hebben om te groeien. Hier wordt de beperkte ruimte slim gebruikt. Zo kunnen bedrijven doorgaan en uitbreiden, nieuwe producten ontwikkelen en investeren in de toekomst en in onderzoek. Zuidwest is een plek voor economische groei en is goed bereikbaar, maar ook een levendige werkplek.

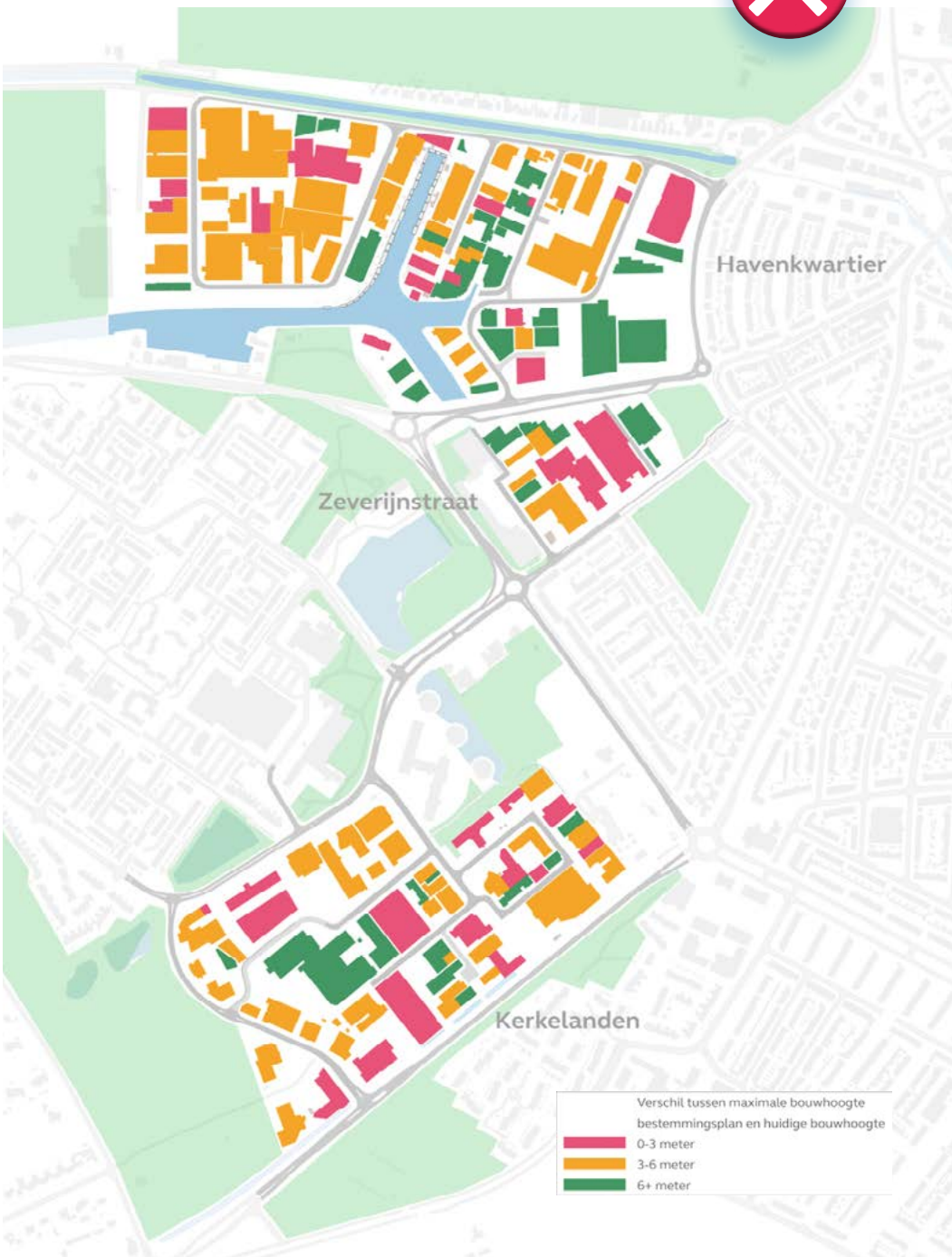
Wat moet er in grote lijnen gebeuren om dit doel te bereiken?

Om genoeg ruimte voor bedrijven te houden, moet het totale werkgebied in Hilversum Zuidwest minimaal zo groot blijven als het nu is. Waar mogelijk wordt extra ruimte gecreëerd voor werken. Tot 2040 zijn de activiteiten daarvoor:

- **Intensiever gebruik van de bestaande ruimte**. Op veel plekken mogen de gebouwen hoger of groter worden, zolang dit binnen de regels van het omgevingsplan (voorheen bestemmingsplan) blijft.

- Op Zuidwest worden de **maximale bouwhoogtes** maar op enkele plekken behaald (zie figuur 6). Er is dus ruimte om gebouwen hoger te maken. Vooral in Kerkelanden is er nog ruimte om meer te bouwen, omdat hier nog niet het maximale bouwpercentage (volgens het omgevingsplan) is gebruikt. Het ophogen van de bebouwing is iets van de lange termijn. Veel gebouwen op Zuidwest zijn nu niet geschikt om extra verdiepingen op te zetten. De bestaande gebouwen gaan gemiddeld 30 tot 50 jaar mee en worden iedere **7 tot 15 jaar gerenoveerd**, afhankelijk van de **planning en levensduur**. Het is de bedoeling om het verhogen van gebouwen te doen als een gebouw of kavel van eigenaar verandert of toe is aan vernieuwing. Dit geeft de kans om het gebouw hoger te maken, waardoor er meer ruimte komt om te werken. Om beter gebruik te maken van de ruimte op kavels zijn soms grote veranderingen nodig, zoals het verhogen van gebouwen. Maar er zijn ook eenvoudigere, **kleinere veranderingen** mogelijk, die wel veel effect kunnen hebben. Zie hiervoor het **Inspiratieboek**.

figuur 6 Visiekaart Ruimte voor werken.



2 Focus op praktijkgerichte maakbedrijven

In 2040 is Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest een plek waar gewerkt wordt. Hier is ruimte voor technisch praktijkgerichte maakbedrijven en bloeiende, zwaardere industrie (met een hogere milieucategorie). Deze bedrijven zijn het kloppende hart van Hilversum Zuidwest en belangrijk voor de lokale economie, banen en het hergebruik van materialen.

Wat moet er in grote lijnen gebeuren om dit doel te bereiken?

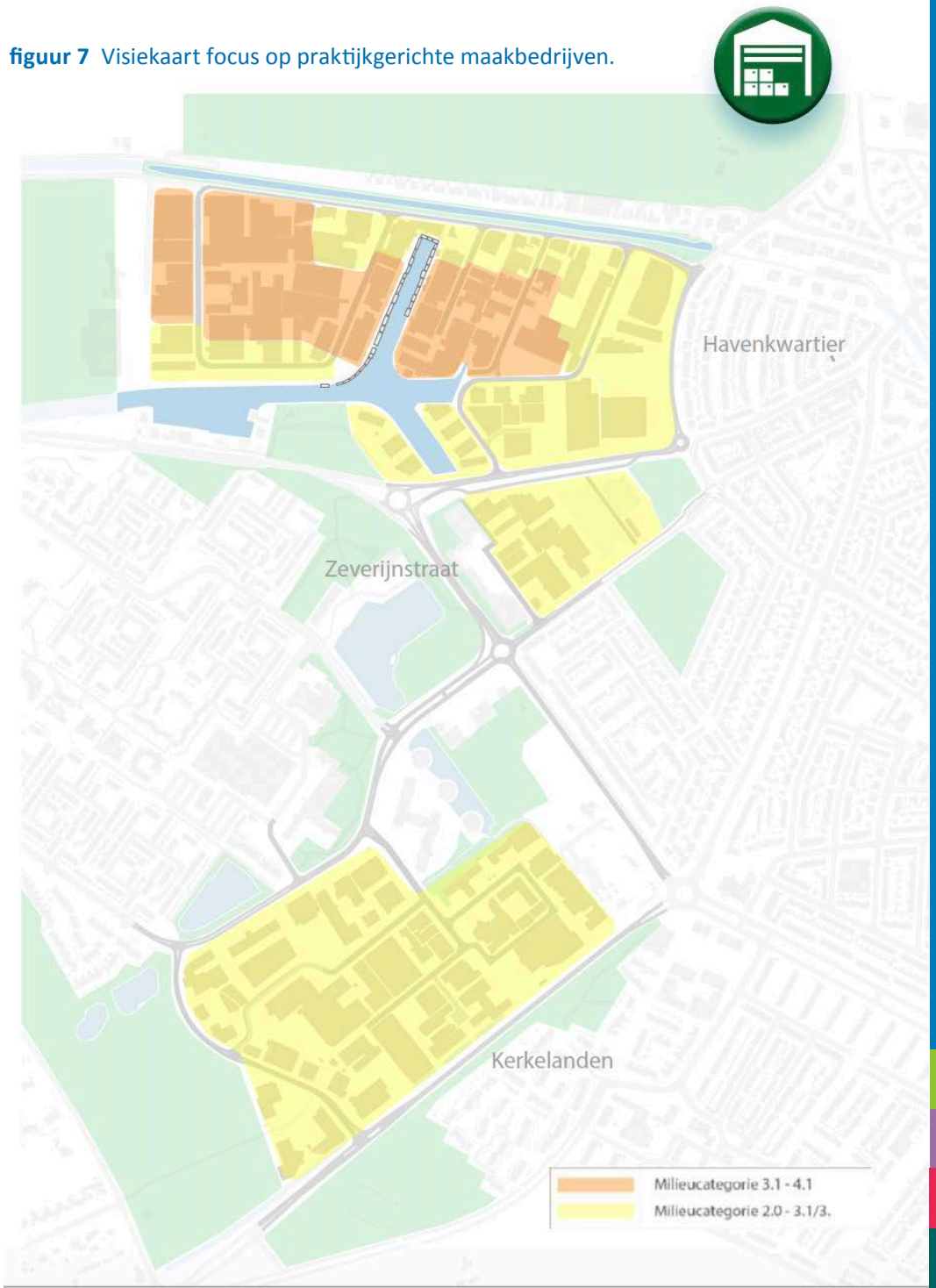
Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest is vooral bedoeld voor praktijkgerichte maakbedrijven. Vooral voor de bedrijven die zich niet zomaar ergens anders kunnen vestigen. Dit wordt bereikt op de volgende manieren:

- Een deel van het bedrijvenpark blijft vooral voor **praktijkgerichte maakbedrijven** met een industrieel zwaarder karakter (milieucategorie 3.1 tot 4.1). Dit zijn bijvoorbeeld hout- en metaalbedrijven (zie ook tabel 2). In de toekomst worden ook meer reparatie- en circulaire bedrijven verwacht. Deze bedrijven zijn belangrijk voor de lokale economie en er is geen andere plek in Hilversum waar ze terecht kunnen. In een deel van het Havenkwartier mogen nu al bedrijven tot milieucategorie 4.1 vestigen. De kaart hieronder laat de maximale milieucategorieën op Zuidwest zien. Een manier om ruimte voor deze bedrijven te houden, kan zijn door een **minimale milieucategorie** in te stellen om hier te mogen vestigen. Maar eerst moeten de gevolgen hiervan duidelijk onderzocht zijn.

- De begane grond is voor bedrijven die deze ruimte om praktische redenen nodig hebben. Daarom hanteren we een minimale milieucategorie 2. Bedrijven met een lagere milieucategorie die, met ontheffing, nu op de begane grond zitten, mogen blijven. Wel wordt met deze bedrijven gekeken naar een mogelijk beter geschikte plek (zie volgende punt). Sportaccommodaties kunnen in de toekomst mogelijk vestigen op de sportcampus Berestein.

- Zelfstandige kantoorlocaties, dus gebouwen die alleen voor kantoorwerk worden gebruikt, passen niet op Zuidwest. Daarom worden nieuwe zelfstandige kantoren niet meer toegestaan op de begane grond. Dit mocht volgens het omgevingsplan al niet, maar in het verleden is er wel eens een uitzondering gemaakt. Dat is in de toekomst niet meer wenselijk.

figuur 7 Visiekaart focus op praktijkgerichte maakbedrijven.



- Op de **eerste verdieping en hoger** mogen ook bedrijven met een **lagere milieucategorie** (milieucategorie <2) blijven en komen, zoals sportaccommodaties. De bestaande zone voor perifere detailhandel langs de Verlengde Zuiderloswal blijft behouden. Daarnaast is de oostkant van het Havenkwartier het meest geschikt om perifere detailhandel te bundelen, vanwege de bereikbaarheid. De totale grondoppervlakte van perifere detailhandel wordt niet uitgebreid.

- De veranderingen om de begane grond te houden voor bedrijven met hogere milieucategorieën zullen **stapsgewijs en natuurlijk gebeure**n. Er wordt niet streng gestuurd met wet- of regelgeving. Wel wordt **het gesprek gevoerd** met ondernemers, als zij plannen voor verhuizing of verbouwing willen bespreken. Samen wordt bekeken of en hoe deze ontwikkelingen hier passen en wat er verandert bij een eventuele **verhuizing** binnen of buiten Hilversum Zuidwest.

- Er wordt een **transformatiemanager** ingezet om in gesprek te gaan met ondernemers over bovenstaande punten. De transformatiemanager denkt (pro) actief mee over verplaatsingen en uitbreidingen van bedrijven. Aanvullend brengt de transformatiemanager samen met OVHZW partijen samen om tot oplossingen te komen. Dat draagt bij aan de wensen om meer lokaal samen te werken en in te kopen.

- Bestaande (bedrijfs)woningen en woonboten in Hilversum Zuidwest blijven, maar er komen **geen nieuwe woningen bij**. De ruimte blijft zo beschikbaar voor werken. Dit is al vastgelegd in het bestaande omgevingsplan. Door de aanwezigheid van woningen op en direct tegen het bedrijvenpark is het belangrijk om bij ontwikkelingen rekening te houden met elkaar.

- Om de weinige ruimte goed en eerlijk te gebruiken, gaat de gemeente handhaven op **oneigenlijk gebruik** van de openbare ruimte.

- Op het bedrijvenpark is ook ruimte om te leren. **Leer-werkbedrijven** zorgen voor een goede begeleiding van praktijkgeschoolden om ze voor te bereiden op een loopbaan in dit gebied.

foto 6 Bedrijvigheid en nieuwe bebouwing op Hilversum Zuidwest.





3 Goed en veilig bereikbaar met voldoende parkeermogelijkheid

In 2040 is Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest goed en veilig bereikbaar voor iedereen: wandelaars, fietsers en scooters, auto's en groot transport, zoals vrachtwagens. De ingangen van het bedrijvenpark zijn herkenbaar en uitnodigend. De meeste mensen komen lopend, met de fiets of met het OV.

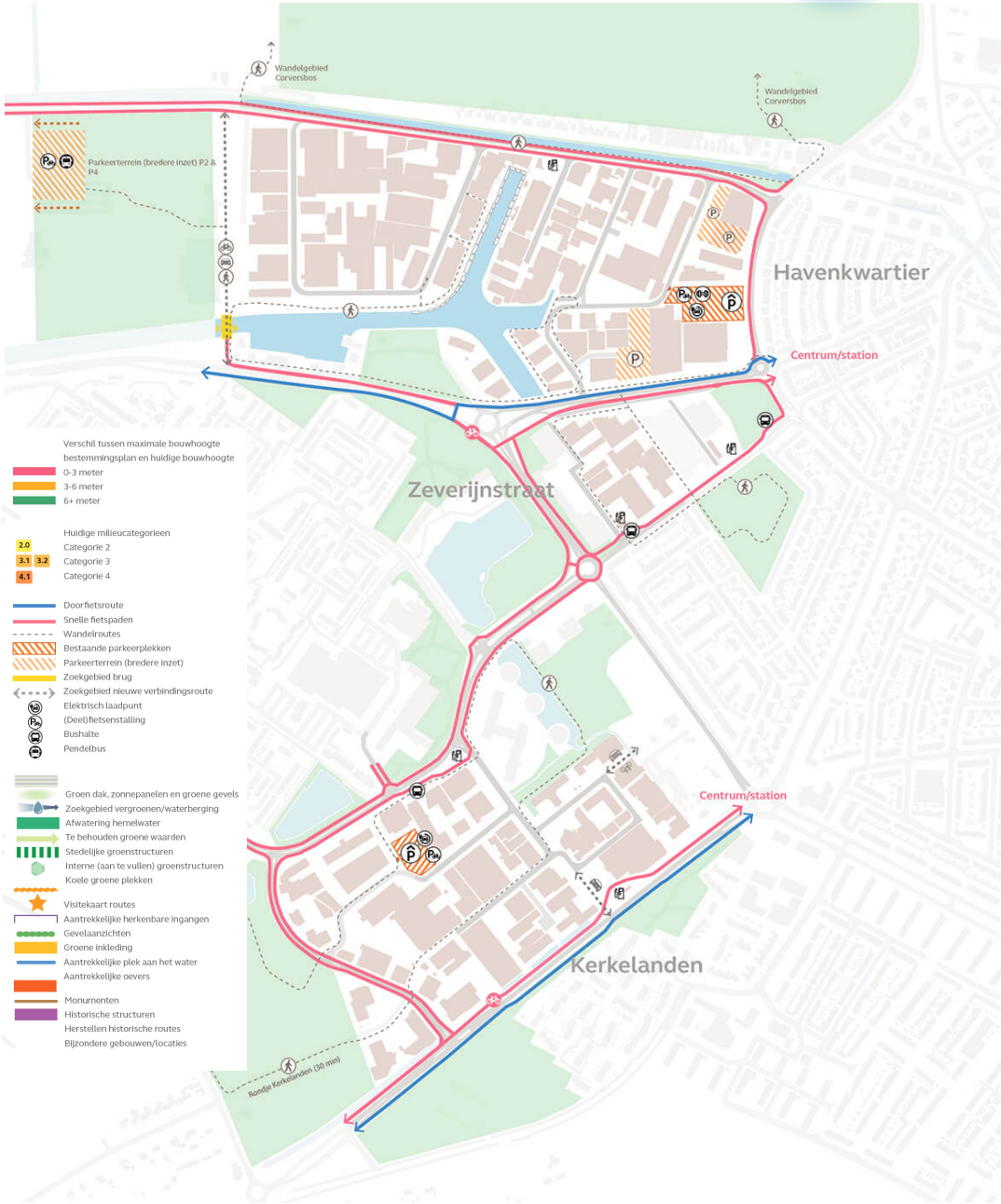
Wie met de auto komt, parkeert op centrale parkeerplaatsen en gaat het laatste stuk lopend of met een (deel)fiets. Deze centrale parkeerplaatsen zijn vooral voor mensen die lang parkeren, zoals werknemers. In de straten blijven parkeerplaatsen voor leveranciers (laden en lossen), klanten en bezoekers die kort parkeren en voor mindervaliden. Zo komen zij makkelijk bij de bedrijven, sportlocaties en woningen. Dit maakt Zuidwest veiliger en vermindert de parkeerdruk. Ook zijn er voor bezoekers en werknemers genoeg plekken om fietsen veilig te stallen, dichtbij de bestemming. Door parkeerterreinen beter te gebruiken, kunnen op termijn losse parkeerplaatsen langs de straat verdwijnen. Daarmee verbeterd de verkeersveiligheid en komt ruimte vrij, bijvoorbeeld voor meer groen om water op te vangen. Bij de aanpassingen wordt rekening gehouden met nieuwe ontwikkelingen, zoals de mogelijke sportcampus Berestein.

Wat moet er in grote lijnen gebeuren om dit doel te bereiken?

Hilversum Zuidwest is goed en veilig bereikbaar, met minder autoverkeer. Parkeren gebeurt voornamelijk op centrale locaties. Voor korte bezoeken zijn er nog wel op staat parkeerplekken. Dit wordt bereikt op de volgende manieren:

- Stimuleren van andere manieren van reizen dan de auto:
  - De gemeente gaat met de provincie praten over het verbeteren van de bushaltes voor het openbaar vervoer in het Havenkwartier. Dit maakt het OV aantrekkelijker en makkelijker.
  - Op handige plekken komen genoeg parkeerplaatsen voor (deel)fietsen, zoveel mogelijk op eigen terrein van ondernemers.
  - Er komen **genoeg veilige fietspaden die goed verbonden zijn**. Betere verbindingen zorgen dat mensen eerder op de fiets naar werk komen. Ook worden de bedrijventerreinen hiermee beter onderling verbonden zodat één bedrijvenpark ontstaat. Een goede fietsverbinding door de Zeverijn zorgt voor een betere samenhang van het bedrijvenpark. Ook komen er **doorfietsroutes** voor fietsers langs de Loosdrechtseweg en Vreelandseweg.

figuur 8 Visiekaart Goed en veilig bereikbaar met voldoende parkeergelegenheid.



- Op oude kaarten is te zien dat er vroeger in Hilversum Zuidwest veel **historische structuren en oude routes** waren. Deze routes worden gebruikt om nieuwe wandelpaden te maken en de verbinding met de omgeving te verbeteren. Bijvoorbeeld het Slangenpad en de verbinding van het Kininelaantje over het Hilversums Kanaal naar de Vreelandseweg. Zie de kaart voor de mogelijke plekken.
- Het bedrijvenpark wordt een veilige en aantrekkelijke plek om te **lopen**. Bijvoorbeeld vanaf een parkeerplaats naar werk, of voor een lunchwandeling. Als het voor bewoners aantrekkelijker wordt om 's avonds vaker te wandelen, helpt dat ook voor de veiligheid. Daarom worden voetpaden en stoepen aangelegd waar ze nu nog ontbreken en om looproutes op de terreinen te verkorten. Ook worden de paden goed op elkaar aangesloten. De paden worden makkelijker te gebruiken voor mindervaliden. Dit is hier extra belangrijk, omdat Hilverzorg naast Kerkelanden ligt.
- Werknemers worden, ook door hun werkgevers, aangemoedigd om minder met de auto te reizen en vaker bijvoorbeeld met de **fiets of het OV** naar hun werk te komen. Een groot deel van de werknemers woont namelijk in de buurt van Zuidwest.

- Veiliger maken van het verkeer:
  - Invoeren van **30 km/uur** op het hele bedrijvenpark. Alleen de Oscar Romerolaan blijft 50 km/ uur, omdat dit een belangrijke doorgaande weg is. De 30 km/uur helpt om het verkeer veiliger te maken voor auto's en fietsers. Als straten opnieuw worden ingericht, worden ze aangepast aan op deze lagere snelheid. Dat gebeurt dus niet overal tegelijk.
  - Onderzoek naar het verbeteren van de bereikbaarheid van het Havenkwartier voor auto's en vrachtverkeer, met name ten behoeve van de zwaardere bedrijfsfuncties.
  - Het is de bedoeling dat ondernemers **parkeren en laden en lossen op eigen terrein**, zoals het beleid in Hilversum is. Als het nodig is, gaat de gemeente hierop **handhaven**. De gemeente praat ook met de ondernemers voor oplossingen op plekken waar gevaarlijke situaties ontstaan door laden en lossen of wanneer hier echt geen ruimte voor is op eigen terrein.
  - Invoeren van eenrichtingverkeer waar mogelijk, om het verkeer veiliger te maken. Dit zorgt ook voor extra ruimte voor groen, parkeren en laden en lossen.
  - Er wordt in 2026 onderzocht welke extra maatregelen op of rondom de Nieuwe Havenweg genomen kunnen worden om de veiligheid voor fietsers en ander langzaam verkeer op de Nieuwe Havenweg te verbeteren, zoals bijvoorbeeld de aanleg van een gescheiden fietspad.

- Centraal parkeren
  - **Beter gebruikmaken van de bestaande parkeerplaatsen** voor auto's. Metingen laten zien dat niet- openbare parkeerplaatsen niet volledig bezet zijn (tijdens de metingen in juni 2024 was dat maximaal 58%). Door parkeerplaatsen te delen, kunnen ze beter worden gebruikt. Dit kan gaan om parkeerterreinen die eigendom zijn van de gemeente, maar ook ondernemers hebben soms veel parkeerruimte beschikbaar die niet optimaal gebruikt wordt. Gemeente en ondernemers gaan in gesprek om de parkeerruimte die er is, beter te benutten. Hierdoor zijn er minder parkeerplaatsen op straat nodig.
  - Invoeren van **betaald parkeren** op openbare parkeerplaatsen. Dit voorkomt dat voertuigen parkeerplaatsen gebruiken die niet voor hen bestemd zijn. Denk aan campers, aanhangers, en voertuigen van bewoners uit andere delen van Hilversum. Omdat in 2024 en 2025 betaald parkeren tot aan de buitenring van Hilversum wordt ingevoerd, is deze maatregel extra belangrijk. Zo blijven de openbare parkeerplaatsen beschikbaar voor bezoekers, medewerkers en bewoners van Zuidwest. Er wordt gezocht naar een vorm van betaald parkeren die past bij het gebied.
  - Met een proef voor het gebruik van **P2 en P4 (parkeerterrein bij sportpark Berestein)** voor vrachtwagens, wordt geprobeerd om de parkeerdruk verder te verlagen. In deze proef mogen vrachtwagens hier doordeweeks parkeren, maar niet in het weekend.
  - De gemeente ondersteunt ondernemers die parkeerplaatsen (bijvoorbeeld een **garage**) op een handige plek op Zuidwest aan willen leggen en willen verhuren aan andere ondernemers.

4 Energiepositief

In 2040 gebruikt Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest geen aardgas meer en werkt het hele park op duurzame energie. Het park wekt zelfs meer energie op dan het verbruikt; het is energiepositief. Op deze manier zijn we de problemen als gevolg van netcongestie voor.

Alle grote daken hebben zonnepanelen, waar mogelijk in combinatie met groendaken (planten op de daken). Deze groendaken helpen tegen de hitte, vergroten biodiversiteit en maken het bedrijvenpark mooier. Bedrijven delen de extra energie die ze opwekken zoveel mogelijk met andere bedrijven. Door deze veranderingen is Hilversum Zuidwest een voorbeeld van duurzaamheid én een goede plek voor bestaande en nieuwe bedrijven.

Wat moet er in grote lijnen gebeuren om dit doel te bereiken?

De activiteiten om te werken aan een energiepositief Hilversum Zuidwest in 2040 staan in de Green Deal Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest. In grote lijnen wordt er het volgende gedaan:

- De gemeente, de ondernemersvereniging en de **coöperatie Toekomstbestendig Hilversum** werken samen aan plannen voor duurzaamheid en de energie- en warmtetransitie (de verandering naar het gebruik van schone energie en nieuwe manieren om gebouwen te verwarmen zonder gas). Dit staat in de **Green Deal**.

- Alle ondernemers krijgen informatie over mogelijkheden en regels voor **energiebesparing**, duurzaamheid en het verminderen van het gebruik van fossiele brandstoffen (zoals steenkool, olie en aardgas). **Ondernemers gaan samen** energie opwekken uit **duurzame bronnen**. De grootste kansen zijn met zonnepanelen op bedrijfsdaken, gevels, parkeerdaken, parkeerterreinen en andere plekken. Op het moment dat een bedrijf zich nieuw vestigt of er een verbouwing plaatsvindt, wordt contact opgenomen om de verduurzamingsmogelijkheden besproken. Dit is een uitbreiding van het project ‘Het grootste zonnedak van Hilversum’. Ook wordt geprobeerd om groepen van bedrijven te vormen (10 tot 20 ondernemers) die samen energie opwekken en delen. Zo wordt het elektriciteitsnet beter gebruikt en kost het minder geld.

- Ontwikkelen van manieren voor **lokale energieopslag**, zoals met batterijen en installaties voor warmte-koude-opslag.

- Uit onderzoek van de gemeente Hilversum (2024) blijkt dat een groot gezamenlijk warmtenet (‘stadsverwarming’) voor het hele bedrijvenpark niet haalbaar is. In Hilversum Zuidwest zijn geen bedrijven met veel restwarmte. De totale vraag naar warmte is te laag om een warmtenet winstgevend te maken. Daarom worden ondernemers geholpen bij de **overstap van aardgas naar bodemenergie**. Wat het beste is, hangt af van de situatie. Soms is dit op het niveau van één bedrijf en soms juist in samenwerking met bedrijven in de buurt. De coöperatie Toekomstbestendig Hilversum en de gemeente helpen individuele ondernemers bij het maken van keuzes. Hierbij wordt ook steeds gekeken naar de mogelijkheden om samen te werken met bedrijven in de buurt. Zie ook het Inspiratieboek voor mogelijke (individuele) maatregelen.

- De sterk aanwezige automotive sector, de gemeente, de coöperatie Toekomstbestendig Hilversum en Metropool Regio Amsterdam-Electric maken samen een plan om de **laadinfrastructuur** op Zuidwest te verbeteren. Hiervoor zijn laadpalen, extra transformatorhuisjes en een goed elektriciteitsnet nodig. Zo kunnen auto’s sneller elektrisch worden en dragen ze bij aan minder uitstoot en energiebesparing.

- Beter gebruikmaken van de platte daken, door niet alleen zonnedaken, maar **ook ‘groene’ daken voor waterberging en koeling** te plaatsen. Bijvoorbeeld door groene daken te combineren met zonnepanelen.

- Nieuwe bedrijfsgebouwen worden energiepositief en met maximale benutting van het dak voor energieopwekking gerealiseerd. Hierbij wordt ook gekeken naar de kansen voor warmte. Dit geldt ook voor grotere renovaties en het toevoegen van extra bouwlagen.

5 Gezond, groen, klimaatadaptief en biodivers

In 2040 is Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest goed verbonden met de natuur in en om Hilversum. Ook op het bedrijvenpark is groen duidelijk aanwezig, zonder dat het de praktische functies in de weg zit.

Het groen zorgt voor een betere, veiligere en gezondere plek om te werken en te wonen. Denk aan minder hittestress en minder kans op wateroverlast, doordat het water beter kan wegzakken in de grond. Ook zorgt het ervoor dat zonnepanelen meer winst geven en zijn kosten voor isolatie en koeling lager door de isolerende werking van groene daken en schaduw van bomen. Over het bedrijvenpark lopen mensen veilig en prettig naar hun bestemming en naar de omliggende natuur. Het groen maakt Zuidwest aantrekkelijker voor klanten, medewerkers, bezoekers en bewoners.

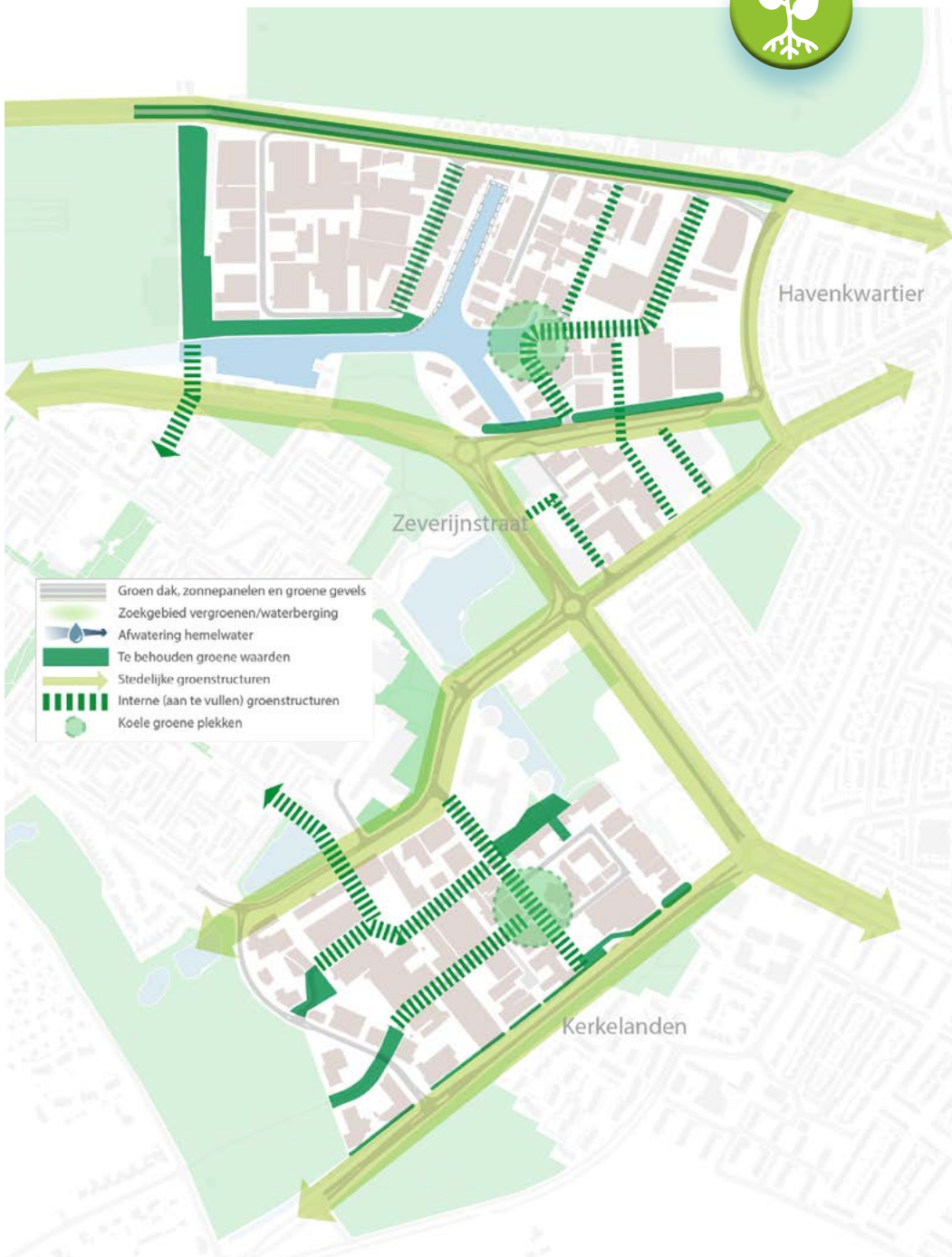
Wat moet er in grote lijnen gebeuren om dit doel te bereiken?

Om Zuidwest groener, klimaatadaptief, biodivers en daarmee gezond in te richten, ligt de focus op de volgende oplossingen:

- Voor het **bestaande groen wordt goed gezorgd**, door het zoveel mogelijk te behouden en beter te **verbinden** met elkaar en met nieuw groen. Denk aan het aanleggen van groen tussen de weg en fiets- of wandelpaden, groene gevels, groene daken, parkeerplaatsen met waterdoorlatende bestrating en groen langs parkeerplaatsen (zie het Inspiratieboek voor meer voorbeelden). Bij de keuze van het groen wordt rekening gehouden met andere zaken, zoals bedrijfsfuncties, verkeer en draaicirkels en hoogte voor vrachtwagens. Hierbij is het belangrijk om goed te kijken naar welke functie het groen soms nog meer heeft. Soms voorkomt groen namelijk dat auto's parkeren waar dat niet mag. In dat geval moet het groen niet te ver teruggesnoeid worden.

- Op Hilversum Zuidwest is meer groen en meer biodiversiteit nodig, zowel in de **openbare ruimte als op privéterrein**. Groen helpt om wateroverlast te voorkomen en zorgt voor een gezondere leefomgeving. Het doel is 30% van oppervlak groen te maken en ervoor te zorgen dat er binnen 300 meter lopen altijd een groene, koele plek is voor mensen. Figuur 10 laat zien dat de kop van de haven het slechts scoort en de afstand tot een groene plek vanaf daar het

figuur 9 Visiekaart Gezond, groen, klimaatadaptief en biodivers.



grootst is. Daarom is op de visiekaart daar een groene plek toegevoegd (zie figuur 9).

- **Bomen** met grote boomkronen zijn belangrijk voor schaduw en de biodiversiteit. Het plaatsen van bomen in openbare ruimtes is soms lastig door de kabels en leidingen onder de grond. Want, onder de grond heeft een boom vaak evenveel ruimte nodig als boven de grond. Daarom worden bomen geplant op plekken waar dat wel kan, in de openbare ruimte. Dit wordt ook van ondernemers op privéterrein verwacht. Struiken en heggen zijn een goede andere keuze voor plekken waar minder ruimte is.

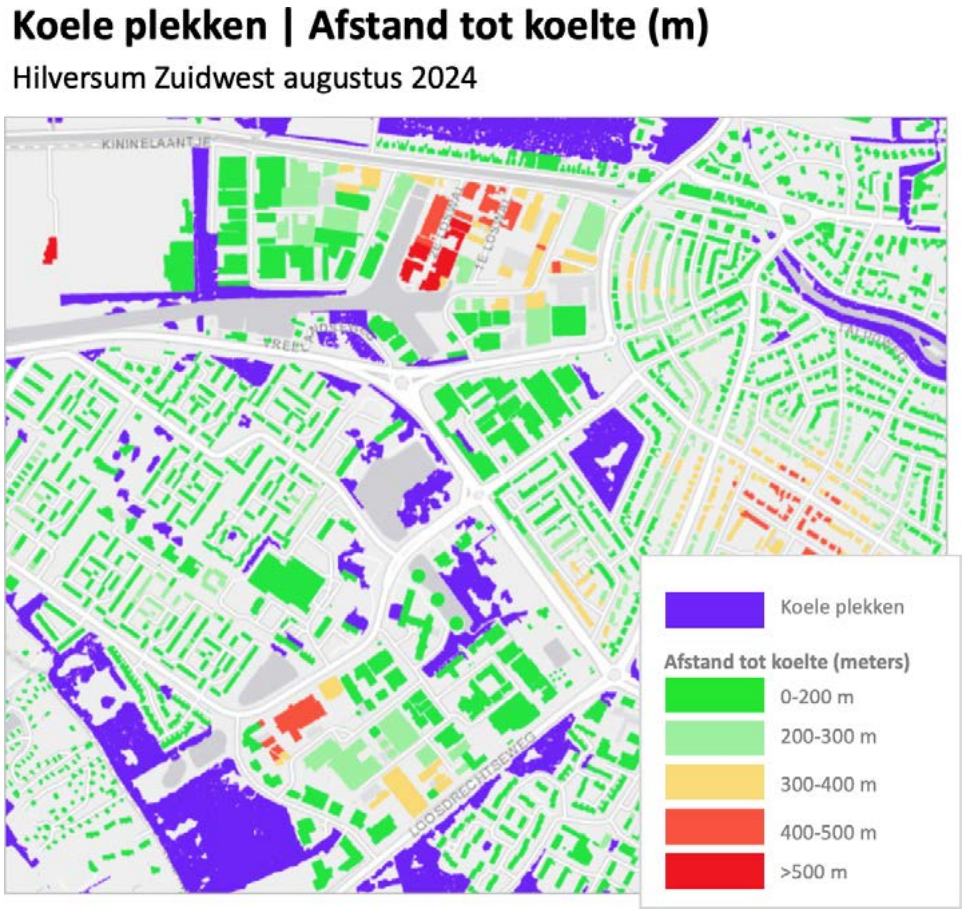
- Om de biodiversiteit te vergroten, zijn alle nieuwe **planten passend bij Hilversum**. Zie in bijlage A de soorten planten die goed groeien in de Hilversumse bodem en goed zijn voor insecten en kleine dieren. Dit zorgt voor gezond groen dat het meeste bijdraagt aan de biodiversiteit.

- V**erbinden van omliggend groen** met groen op het Bedrijvenpark.
  Het Bedrijvenpark kan verbonden worden met groene gebieden zoals het Raabos en Corversbos, maar ook de Gooise Vaart en het groen uit woonwijken in de buurt. De kaart hieronder laat dit zien. Hierbij wordt gekozen voor **groen voor** het verhogen van de biodiversiteit, en wat helpt voor de andere speer-punten. Door groenstructuren tussen de bedrijventerreinen te verbinden ontstaat één bedrijvenpark.

- **Regenwater wordt opgevangen** en gebruikt, opgeslagen of naar natuurwater (zoals rivieren en sloten) gestuurd. Dit helpt om het riool minder te belasten. Daarnaast is het opnemen van regenwater in de grond belangrijk voor voldoende schoon water voor planten en het tegengaan van verdroging. Het opvangen van regenwater gebeurt zo veel mogelijk met **groen**, zoals wadi's en zaksloten (zie het Inspiratieboek). Ook worden groen en parkeerplaatsen lager aangelegd, zodat regenwater hier in de grond kan zakken.

- Hitte wordt verminderd door **schaduw te maken**, vooral op de heetste momenten van de dag. Deze schaduw wordt gemaakt door groen, vooral bomen en struiken, zo neer te zetten dat ze schaduw geven aan bedrijfspanden, fietspaden en stoepen. Dit helpt hitte minder erg te maken. Voor het vergroenen van panden, eigen terreinen en erfgrenzen, geeft het Inspiratieboek voorbeelden.

- Bij nieuwbouw geldt de regel dat regenwater op eigen kavel wordt opgevangen.



figuur 10 Koele plekken en afstanden. (bron: www.klimaateffectatlas.nl aug 2024).

Het liefst wordt het water opnieuw gebruikt, waar mogelijk zakt het in de grond of wordt het langzaam afgevoerd (Gemeentelijke Watermanagementplan 2021-2026 en richtlijn duurzaam bouwen MRA). Op plekken waar het water niet in de grond kan zakken door een hoge grondwaterstand, wordt het regenwater opgevangen en vertraagd afgevoerd naar het hemelwaterriool.

- De Gemeente en Waterschap onderzoeken samen waar de vuilwaterafvoer verruimd moet worden om meer vuil water af te kunnen voeren. Dit is onder-deel van het project Systeemoverzicht Stedelijk Water (SSW). Hieruit volgen mogelijk aanpassingen aan het vuilwaterriool op Zuidwest.

6 Veilige, aantrekkelijke en sociale werkplek

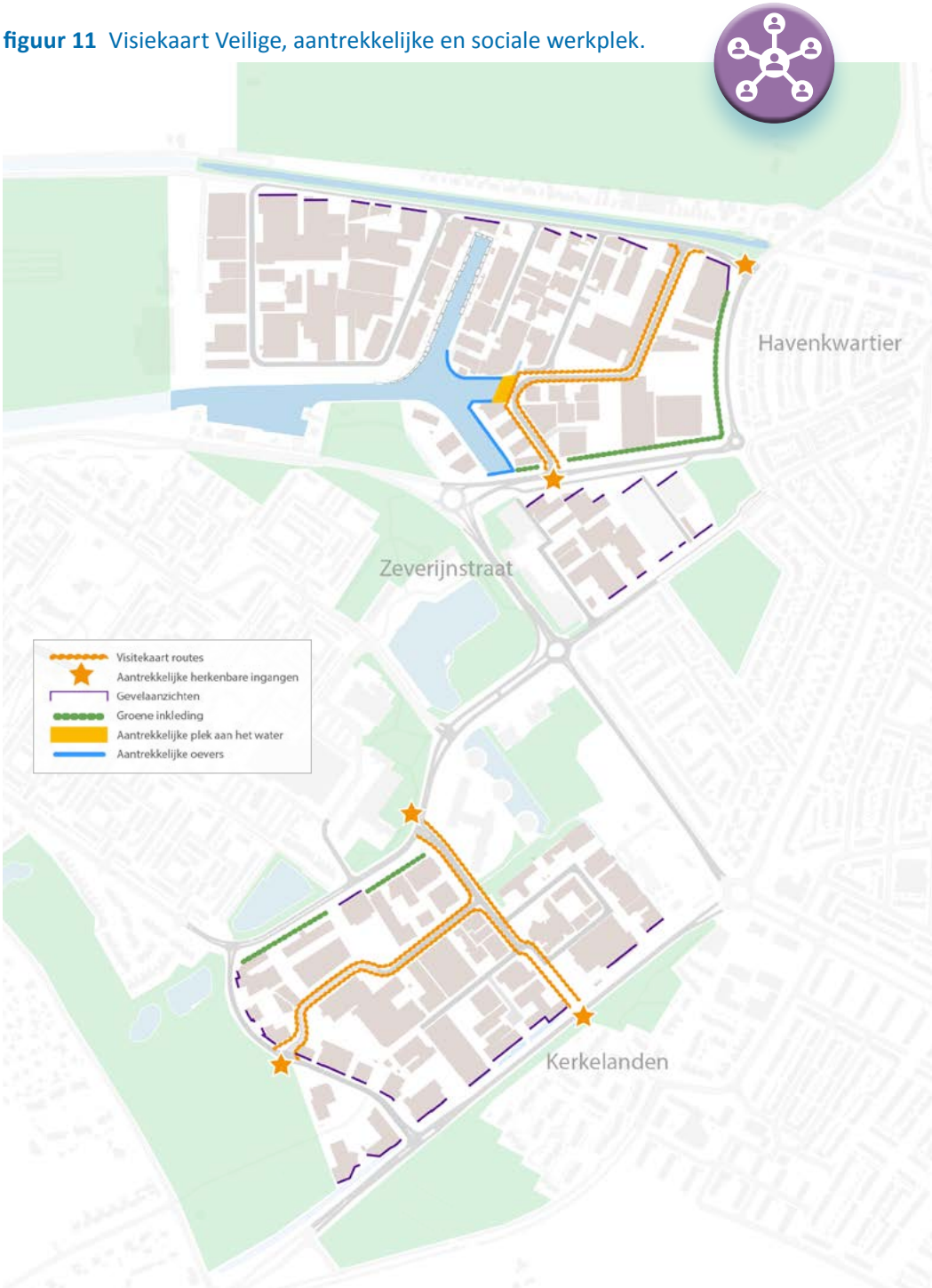
In 2040 is Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest een aantrekkelijke en gezellige plek om te werken. Ondernemers, medewerkers, bezoekers, bewoners, omwonenden, de gemeente en belanghebbenden, werken en leven hier samen met en naast elkaar. Bankjes met groen eromheen en goede wandelroutes zorgen niet alleen voor meer contact tussen mensen, maar ook voor een ontspannen sfeer waarin mensen makkelijker kunnen samenwerken.

Wat moet er in grote lijnen gebeuren om dit doel te bereiken?

Om een veilige, fijne en sociale werkplek te maken, wordt het volgende gedaan:

- Het **eerste visitekaartje** van Hilversum Zuidwest zijn de gebouwen, gevels en het groen bij de ingangen van Hilversum Zuidwest en langs de grotere wegen. Een aantrekkelijk en eenduidig Hilversumse sfeer is uitgewerkt met voorbeelden in het Inspiratieboek.
- Bij de ingangen en centrale punten komt **nieuwe bewegwijzering**.
- Met een onderzoek wordt duidelijk of er vraag is naar een **ondernemershuis**, een centrale plek voor samenwerkingen en activiteiten van deze gebiedsagenda.
- Bij de haven liggen kansen voor plekken die goed te zien zijn, zoals de bocht in de Zuiderloswal. Daar is het water van de haven echt te beleven. Het is dan ook een **fijne plek** om bijvoorbeeld je lunch te eten.
- De erger wordende **rommel** op Zuidwest wordt aangepakt door elkaar erop aan te spreken. Daarnaast gaat de gemeente ervoor zorgen dat de openbare ruimte minder verkeerd gebruikt wordt, door te controleren. Dit is ook belangrijk voor de bewoners op en naast het bedrijvenpark.
- Op een aantal plekken is al horeca aanwezig, zoals bij Hilverzorg. **Meer lichte horeca** op Zuidwest kan zorgen voor meer levendigheid. Het is wel belangrijk dat de horeca **ondersteunend is aan de bedrijvigheid en ondernemers** op Zuidwest. Het is niet de bedoeling dat dit bezoekers vanuit de omgeving aantrekt.
- Om de **veiligheid** te verbeteren, wordt het convenant Veilig Ondernemen vernieuwd. Daarin staan afspraken over de veiligheid, zoals over ondermijning, cameratoezicht en overlast. Ook worden de werkafspraken met de politie vernieuwd.

figuur 11 Visiekaart Veilige, aantrekkelijke en sociale werkplek.



7 Duidelijk Hilversums

In 2040 is Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest duidelijk Hilversums. De (familie)bedrijven die hier vaak al jaren zitten, vertellen een verhaal. Op het park wordt met de handen gewerkt. Dat is iets om trots op te zijn. Ook de oude cultuur en geschiedenis dragen bij aan het verhaal en de identiteit van dit gebied.

Het havengebied, de oude roeivereniging en de vroegere drukkerij De Boer met sheddaken, zijn maar een paar voorbeelden. Deze plekken vertellen het verhaal van Hilversum Zuidwest van haven tot bedrijventerrein. De belangrijke landschappelijke structuren zoals de Gooise Vaart en het Slangenpad, vormen een herkenbare verbinding met de omgeving en dragen bij aan de Hilversumse sfeer. Het Hilversumse groen met veel verschillende soorten bomen zorgen voor de unieke uitstraling van Hilversum Zuidwest.

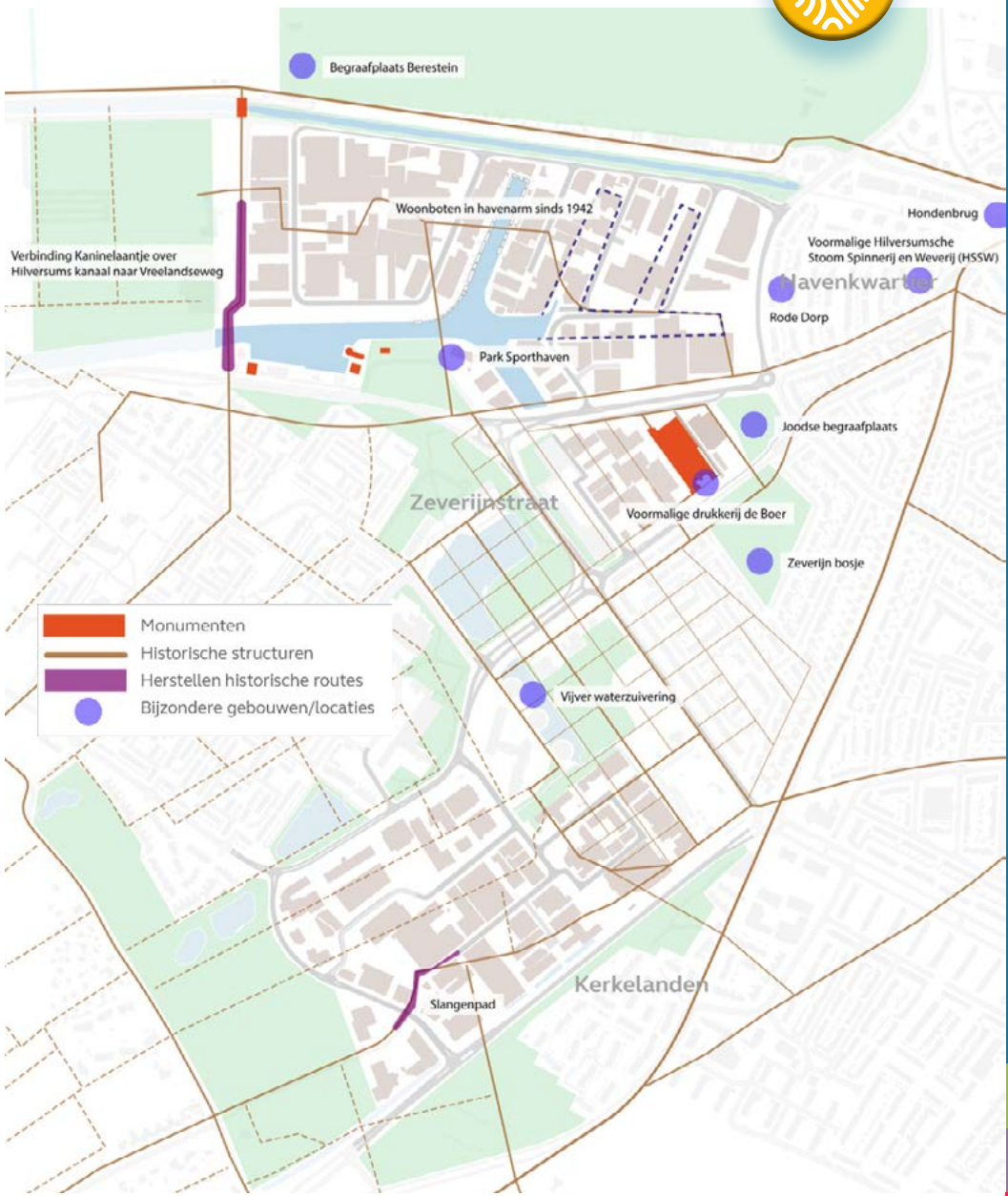
Wat moet er in grote lijnen gebeuren om dit doel te bereiken?

Om het Bedrijvenpark aantrekkelijker en duidelijk Hilversums te maken, wordt gewerkt aan het beter zichtbaar en bekender maken van waardevolle cultuurhistorische elementen (zoals in beeld gebracht met de Cultuurhistorische inventarisatie in 2024). Dit betekent:

- Het **herstellen van oude routes**, zoals het Slangenpad en de verbinding van het Kininelaantje over het Hilversums Kanaal naar de Vreelandseweg. Deze routes zijn een logische basis om de bereikbaarheid op Zuidwest en om de verbinding met de omgeving te verbeteren.

- Het delen van de verhalen over cultuurhistorische elementen door **bordjes met informatie**. Het gaat hier om monumenten en bijzondere gebouwen, zoals de sheddaken van de vroegere drukkerij De Boer, maar familiebedrijven die al jarenlang in Hilversum Zuidwest zitten en monumenten zoals als de Joodse begraafplaats en Begraafplaats Berestein.

figuur 12 Informatiekaart Duidelijk Hilversums.



Voorbeeldroute met borden met informatieve teksten:

Over de Hondenbrug bij de Oude Haven komen we bij de Bodemanstraat. Aan de Loosdrechtseweg stond daar de oude buitenplaats met villa Hebron. Dit is de oude stoomspinnerij en weverij aan het water.

De fabrikant bouwde het Rode Dorp voor zijn werknemers. Het afbranden van de fabriek betekende dat veel mensen werkeloos werden. Hier is in de jaren dertig een woonwijk gebouwd.









foto 6 Van links naar rechts: Hondenbrug, Villa Hebron, Oude Stoomspinnerij en het Rode Dorp.

We komen langs de Joodse Begraafplaats, die een lange geschiedenis heeft van verplaatsingen. We zien de huizen van de mooie Wezellaan en daar achter de Hindelaan met middenstandswoningen.

Het bosje van Zeverijn is overgebleven van het oude groen en bos. Rechts zien we de achterkant van de oude drukkerij de Boer van Dudok. Met vlak bij het gouden beeld van Mercurius. Het wijkje aan de overkant is uit eind jaren zestig, begin jaren zeventig. De route gaat vervolgens achter de grote flats langs, over een groen weggetje met uitbundig groen op de parkeerdekken. We kunnen ook door naar Kerkelanden, waar je via het Raabos gaat en dan kunt doorsteken naar Zonnestraal.

Via de Vreelandseweg en de Zuiderloswal gaan we naar de Nieuwe Haven. Via het park kunnen we naar de sporthaven, die is duidelijk ontworpen door Dudok. Het is interessant om te zien hoeveel oude werkverschaffingsprojecten we passeren. Daar gaan we via de Vreelandseweg en Nieuwe Havenweg naartoe. Op deze plek zijn nog veel familiebedrijven, de verhalen daarvan staan op de bordjes op de gevels. Na de oorlog kwamen de ongeveer 38 woonboten in de Haven, omdat er grote woningnood was. Dat is een hele strijd geweest, om hier te mogen wonen. Terug gaan we door de opening in de geluidswal. Daar zien we de hofjeswijk Kerkelanden en de groene verbinding met het groene voorportaal bij de roton-de. De vijver verwijst naar de periode dat hier nog vloeivelden lagen en later een waterzuivering. Ook op het jongere bedrijventerrein van Kerkelanden zijn een paar opvallende gebouwen te zien.

- Voor het groen en de beplanting wordt gekozen voor **soorten en ontwerpen die passen bij Hilversum**. Hilversum staat bekend om de vele verschillende soorten bomen. Dit wordt ook gedaan bij nieuw groen in Hilversum Zuidwest. De nieuwe beplanting sluit aan bij de bestaande beplanting die kenmerkend is voor het gebied. Toch zullen er subtiele verschillen tussen beplantingen binnen het gebied zijn. Dat komt doordat het bedrijvenpark op een overgangsgebied ligt van hoge, droge gronden naar lage, natte gronden. Regenwater dat op de hoge zandgronden in de bodem zakt stroomt naar de lage natte gebieden waar het een belangrijke bron vormt voor de natuur.

- Er worden **lokale evenementen georganiseerd** die goed passen bij het karakter en de identiteit van Hilversum Zuidwest. Denk aan het Opwaarts Upcycle Evenement van Hilversum 100, een netwerk van mensen die duurzaam bezig zijn. Deze evenementen zijn bedoeld om ondernemers in Hilversum Zuidwest te inspireren of te helpen. Het gebied wordt dus geen evenementenlocatie, maar er is wel ruimte voor momenten voor ontmoeten, samenwerken en inspiratie voor ondernemers op Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest. Natuurlijk zijn anderen ook welkom.

- Naast bedrijven en woningen, zijn **woonboten** al sinds 1942 een deel van Hilversum Zuidwest. Zij mogen hier blijven.

Uitgangspunten inrichting buitenruimte

Dit hoofdstuk geeft de uitgangspunten voor de inrichting van de buitenruimte. Daarmee worden de zeven doelen gerealiseerd. Als eerste is dit uitgewerkt voor de nieuwe inrichting van de 1e Loswal en Verlengde Zuiderloswal en voor de Franciscusweg tussen de Sligro en de Kerkelandenlaan, zie onderstaande figuren.



figuur 13a
Schets Franciscusweg met parkeren.



figuur 13b
Schets Franciscusweg met wadi's.



figuur 14
Inspiratieschets van 1e Loswal-zuiderloswal met inspiratiebeelden.

Het is de ambitie dat de ondernemers hun eigen perceel ook gaan aanpassen. Dat kunnen zij bijvoorbeeld doen als er een vervanging nodig is. Deze schetsen en het inspiratieboek geven voorbeelden.

In Bijlage B, C en D staan een grotere versie van de schetsen met een uitgebreidere omschrijving. De gehanteerde uitgangspunten bij het ontwerp worden hieronder beschreven. Dit zijn ook richtlijnen die gelden voor de ontwikkeling van de rest van Hilversum Zuidwest. Deze uitgangspunten zijn voor de openbare ruimte, van de gemeente. Maar de meeste hiervan zijn ook goed toepasbaar voor privé-terrein.

- Bij het opnieuw inrichten van straten is het idee om **meerdere werkzaamheden tegelijk** te doen. Dit houdt in dat er pas wordt ingericht als ook andere werkzaamheden nodig zijn, zoals het vervangen van de bestrating, een riool of waterleiding. Hierdoor kan het soms langer duren voordat een straat opnieuw wordt ingericht. Het doel is dat alle straten voor 2040 aan de nieuwe uitgangs punten voldoen.
- Per straat wordt bekeken wat voor soort weg het is (doorgaande weg of alleen lokaal gebruikt), de rijrichtingen en hoe de weg ingericht moet worden. Hierbij wordt ernaar gestreefd om meer ruimte te maken voor onder andere klimaatadaptatie. Dat kan bijvoorbeeld door het invoeren van **eenrichtingverkeer**. Dit zorgt, naast het maken van ruimte, ook voor een **verhoogde verkeersveiligheid**.
- Aan minstens één kant van de straat wordt een stoep gemaakt van minimaal 1,8 meter breed. De stoep loopt door langs opritten op gelijke hoogte. Zo wordt de voetganger belangrijker in het verkeer en dat verhoogt de veiligheid. Er wordt gezorgd dat stoepen altijd op elkaar aansluiten en waar mogelijk lopen ze door het groen.
- Parkeerplaatsen worden, waar mogelijk, aangelegd met **stenen die water doorlaten**. De parkeerplaatsen worden zo aangelegd, dat ze in de toekomst makkelijk kunnen worden weggehaald en vervangen door bijvoorbeeld groen om water in op te vangen.
- Wegen worden bij het opnieuw inrichten zo ingericht dat ze passend zijn voor **30 km/uur**. De omgeving wordt hierop aangepast, voor zover dat kan. Om ervoor te zorgen dat het verkeer zich aan de snelheid houdt, worden er maatregelen genomen om de snelheid te remmen. Hierbij wordt rekening gehouden met vrachtwagens en hulpdiensten.
- Fietsers rijden samen met het andere verkeer op de rijbaan.
- Het is de bedoeling dat ondernemers parkeren en **laden en lossen op eigen terrein**, volgens het beleid van Hilversum.
- Parkeerplaatsen worden zo veel mogelijk langs de weg aangelegd, als **langsparkeren**. Zo kunnende parkeerplaatsen flexibel worden gebruikt voor busjes, vrachtwagens, auto's of voor laden en lossen.
- **Parkeerplaatsen worden iets lager aangelegd**, zodat water van de weg hierheen kan stromen.
- Groene bermen worden gebruikt om regenwater van de weg op te vangen. Ze worden daarom ook **lager aangelegd** met openingen in de stoepranden, zodat het water vanaf de weg hier naartoe kan stromen.
- De kans dat bij hevige regen het vanaf de weg het particulier terrein op stroomt, wordt verkleind. Dit kan door het **perceel hoger aan te leggen** of een drempel te maken. Zo nodig kan een stoep verhoogt aangelegd worden.
- Waar het kan, worden bomen geplant. Hierbij moet rekening gehouden worden met de vaak volle ondergrond, omdat boomwortels veel ruimte nodig hebben. Als het nodig is, worden kabels verlegd om plaats te maken voor bomen. Dit gebeurt in overleg met beheerders. **Bomen komen zo veel mogelijk rondom stoepen**, om voor schaduw te zorgen.
- Waar bomen niet mogelijk zijn, worden struiken en heggen geplant.
- Voor de keuze van beplanting, worden de Hilversumse planten en de plantenlijst in bijlage A gebruikt. Dit helpt de biodiversiteit te vergroten.
- Het doel is **30% van de ruimte groen** te maken.
- Bij werkzaamheden onder de grond worden kabels en leidingen zo veel mogelijk bij elkaar gelegd, zodat er ruimte overblijft voor de wortels van de planten en bomen. Zo kan er meer groen aangelegd worden.
- Bij de inrichting wordt rekening gehouden met de **ruimte voor transformatorhuisjes**. In de komende jaren moeten deze worden bijgeplaatst omdat er steeds meer stroom nodig is. Uitgangspunt is ook op het bedrijvenpark om dit zo veel mogelijk op privaat terrein op te lossen. Indien dat echt niet mogelijk is, wordt er gezorgd dat de huisjes zo min mogelijk in de weg staan.
- We leggen **opslagplaatsen voor water** aan om regenwater tijdelijk op te vangen tijdens zware buien. Waar mogelijk zakt dit water weg in de bodem (infiltratie).
- Bij nieuwbouw en verbouw wordt regenwater dat op straat en particuliere percelen valt, op eigen terrein verwerkt. Waar lokaal infiltreren niet kan, door bijvoorbeeld een ondiepe grondwaterstand, wordt regenwater opgevangen en vertraagd afgevoerd naar het hemelwaterriool dat afvoert naar het oppervlaktewater.
- Door de flexibele inrichting van het parkeren langs de weg kunnen ook parkeerplaatsen worden ingewisseld voor fietsparkeerplaatsen. De ruimte die één geparkeerde auto inneemt, maakt plaats voor tien fietsen.
- Bij de inrichting van de straat worden **robuuste materialen** gebruikt die passen bij het karakter van het bedrijvenpark, zoals bijvoorbeeld stelcon-platen.
- Op de **koele groene plekken komen zitgelegenheden**.

Uitvoeringsagenda bij de gebiedsagenda Hilversum Zuidwest

In deze uitvoeringsagenda staan de activiteiten die we uit gaan voeren voor het realiseren van de plannen in de Gebiedsagenda voor de drie bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest. In 2028 wordt een nieuwe agenda gemaakt.

We doen het samen

Het veranderen van de drie bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest naar een bedrijvenpark doen we **samen** - met ondernemers, bewoners, de overheid en de omgeving. **Het werk gebeurt stap voor stap**. De basis is een fijne sfeer waarin we goed met elkaar omgaan. Er is een nauwe samenwerking en open communicatie tussen iedereen die ermee te maken heeft. De aanpak is praktisch; niet alles kan meteen worden uitgevoerd. Aanpassingen worden zoveel mogelijk **gecombineerd met geplande werkzaamheden, vervangingen en renovaties**. Dit zorgt voor zo min mogelijk kosten en overlast, maar kan er ook toe leiden dat sommige veranderingen pas later gebeuren. Dit geldt voor zowel de gemeente als voor de ondernemers.
Voor veranderingen aan gebouwen, kavels en percelen (bouwgronden) is er een **Inspiratieboek**. Dit helpt bij plannen voor bouwen, verbouwen en renovaties. Het Inspiratieboek stimuleert om aan de slag te gaan met de toekomst van Zuidwest.

In de Gebiedsagenda staan de keuzes die gemaakt zijn in een zorgvuldig participatieproces. Om deze tot een goede uitvoering te brengen, wordt in 2024 een **samenwerkingsovereenkomst** opgesteld tussen de gemeente Hilversum en de Ondernemersvereniging OVHZW. Hierin staan afspraken, verantwoordelijkheden en een taakverdeling. Er wordt regelmatig getoetst hoe het gaat/waar we staan en of we samen op koers liggen.

Opbouw van de uitvoeringsagenda

Deze uitvoeringsagenda bestaat uit **de activiteiten die nodig zijn om de zeven doelen uit** de toekomstvisie en aanpak tot 2040 te realiseren. Per activiteit wordt met een icoon aangegeven aan welk van de doelen de activiteit bijdraagt. Dit laat zien dat alle activiteiten **samen** bijdragen aan het realiseren van een toekomstbestendig bedrijvenpark.

Doelen	Iconen
1 Ruimte voor werken	
2 Focus op praktijkgerichte maakbedrijven	
3 Goed en veilig bereikbaar met genoeg parkeerplekken	
4 Energiepositief	
5 Gezond, groen, klimaatadaptief en biodivers	
6 Veilige, aantrekkelijke en sociale werkplek	
7 Duidelijk Hilversums	

De activiteiten zijn verdeeld in:

- **Onderzoeken** die nodig zijn om goede plannen of ontwerpen te maken. Denk bijvoorbeeld aan een onderzoek naar de mogelijkheden voor het toevoegen van ruimte (op bestaande kavels of op panden).
- **Organisatorische** (regel) activiteiten die nodig zijn om samen te werken aan plannen, te ontwerpen of bijvoorbeeld de uitvoering te regelen. Ook zijn het activiteiten voor bijvoorbeeld een goede samenwerking tussen gemeente Hilversum en de ondernemersvereniging Hilversum Zuidwest, het monitoren (volgen) van projecten en onderzoeken, of het handhaven van verkeer en parkeren.
- **Realisatie** of (het uitvoeren van plannen), zoals het vergroenen van het gebied of het aanleggen van slimmere parkeergelegenheden.
- **Communicatie**, zoals het delen van kennis, successen en voorbeelden en het ophalen van reacties en ervaringen.

Overzicht en planning van de activiteiten

De activiteiten staan op volgorde van tijd. **Van korte termijn (2025) tot langere termijn (2028)** en met een apart overzicht van de doorlopende activiteiten, die meerdere jaren duren. De opgenomen planning is een streven. De benodigde capaciteit en financiële middelen worden met de voorjaarsnota 2025 voorgelegd. In de tabellen hieronder staat een overzicht van alle de activiteiten en de planning. Daarna worden de activiteiten uitgelegd.

Nr.	Doorlopende activiteiten	2024	2025	2026	2027
A	Aanvragen subsidies en financiering				
B	Handhaven op parkeren				
C	Uitvoeren Green Deal Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest				
D	Handhaven oneigenlijk grondgebruik				
E	Handhaven op veiligheid en ondermijning				
F	Beheer en onderhoud bestaand groen				
G	Iedere twee jaar een parkeerdrukmeting				
H	Tegels eruit, groen erin				
I	Zuidwest locatie voor passende, lokale evenementen				
J	Actief grondbeleid				
K	Jaarlijkse bijeenkomst Zuidwest				
L	Beter gebruik bestaande parkeerplaatsen				
M	Verbeteren van hemelwaterafvoer				

Nr.	Geplande activiteiten	2024	2025	2026	2027
1	Vernieuwen Convenant Veilig Ondernemen (opgestart)				
2	Wandelpad langs de Vreelandseweg (uitgevoerd)				
3	Opstellen herinrichtingsplan openbare ruimte Zuidwest				
4	Verwijderen onnodige verharding				
5	Onderzoek invoeren minimale milieucategorieën				
6	Onderzoek ruimtebehoefte en aanpak benutten ruimte				
7	Onderzoek laad- en losplekken				
8	Proef vrachtwagen-parkeren op P2 en P4				
9	Aanplant bomen				
10	Invoeren betaald parkeren				
11	Verminderen woon- en werkverkeer met de auto				
12	Bevorderen fietsgebruik				
13	Ruimte voor de voetganger				

Nr.	Geplande activiteiten	2024	2025	2026	2027
14	Parkeerplaatsen Nieuwe Havenweg				
15	Verbeteren bereikbaarheid Havenkwartier				
16	Aanstellen transformatiemanager				
17	Onderzoeken behoefte ondernemershuis				
18	Onderzoek waterdoorlatende bestrating				
19	Verkennen kansen voor een werkcampus				
20	Herinrichten Franciscusweg				
21	Onderzoek vergroenen uitstraling panden voor ontwikkelingen				
22	Instellen subsidie vergroenen eigen terrein				
23	Maken van koele plekken				
24	Herinrichten 1e Loswal				
25	Zichtbaar maken historische elementen op Hilversum Zuidwest				
26	Invoeren 30 km/uur				
27	Kwaliteitsimpuls Gooise Vaart				

Doorlopende activiteiten

A | Aanvragen subsidies en financiering

Voor een aantal activiteiten is nog geen of onvoldoende budget. Daarvoor gaat de gemeente Hilversum samen met de ondernemersvereniging Hilversum Zuidwest op zoek naar subsidies of andere financiering. Per activiteit staat aangegeven welke subsidie kansrijk is. Ondernemers kunnen zelf ook subsidies aanvragen voor aanpassingen aan hun pand of bedrijfsvoering. De mogelijkheden hiervoor staan beschreven in het inspiratieboek.

Soort	Onderzoek	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum en OVHZW	**Draagt bij aan**	
Partners	Nog te bepalen		

B | Handhaven op parkeren

Er wordt regelmatig gehandhaafd op voertuigen die onterecht op de bedrijventerreinen staan, zoals vrachtwagens die langer parkeren dan 3 dagen en foutparkeerders. Dit zorgt voor meer parkeerruimte. Bij het handhaven hoort ook:

- Het opstellen van een communicatieplan. Handhaving werkt beter als mensen weten dat ze waarschuwing en boetes kunnen krijgen. Dit plan laat ook zien dat er serieus wordt omgegaan met overlast en (fout) parkeren.
- De aanpak regelmatig bespreken. Als het nodig is, worden de controles aangepast of komen er nieuwe maatregelen. Als er weinig of geen overtredingen zijn, wordt de handhaving verminderd.

Soort	Organisatie en communicatie	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	OVHZW		

C | Uitvoeren Green Deal Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest

Voor het duurzamer maken van energiesystemen en het verminderen van energieverbruik, volgt de Gebiedsagenda de afspraken uit de Green Deal Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest:

- Alle bedrijven krijgen informatie en advies over de regels en wetten voor energiebesparing en duurzaamheid waar zij mee te maken hebben.
- Alle bedrijven en ondernemers krijgen informatie en advies over kansen voor verduurzaming. Zij worden gestimuleerd om maatregelen te nemen om energie te besparen en minder fossiele brandstoffen te gebruiken.
- Opwekken van duurzame energie: De eerste focus is zonne-energie, door zonnepanelen te installeren op alle geschikte bedrijfsdaken, gevels, parkeerdaken, parkeerterreinen en overige plekken. Hierin wordt ook de mogelijkheid bekeken om alleen of met bedrijven in de buurt aardgasvrij te worden.
- Om energie zo goed mogelijk te gebruiken, worden groepjes bedrijven gevormd die samen hun energie gaan delen en opwekken, zowel warmte als koude; de clusteraanpak.
- Gezamenlijke aanpak ontwikkelen om aardgasvrij te worden.
- In samenwerking met de automotive- en installatie sector wordt gewerkt aan een plan om voor de laadinfrastructuur.
- Er wordt onderzocht hoeveel ruimte er nodig is voor transformatiehuisjes.
- Gezamenlijk maatregelen te nemen voor verbetering van de biodiversiteit, verlagen van hittestress en beter waterbeheer, op zowel de private terreinen als in de openbare ruimte.

Soort	Organisatie	**Financiering**	Vanuit de Greendeal tussen gemeente en OVHZW; reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum en OVZHW	**Draagt bij aan**	 
Partners	-		

D | Handhaven oneigenlijk grondgebruik

Oneigenlijk grondgebruik (wanneer openbare grond gebuikt wordt als eigen grond) verhoogt de parkeerdruk en maakt het tekort aan ruimte groter. Dit is bijvoorbeeld het toe-eigenen van een openbare parkeerplek door hier een bordje van een bedrijf te plaatsen, het plaatsen van een hek over de erfgrens of zonder toestemming een inrit over gemeentegrond aanleggen.

Hier zal strenger op gehandhaafd worden. Als start komt er een eerste grote actie om bestaand oneigenlijk gebruik van gemeentegrond te stoppen. Daarna controleert de gemeente dit regelmatig. Er wordt een communicatieplan gemaakt, zodat iedereen weet wat de regels zijn en dat de situatie is veranderd.

Soort	Organisatie en communicatie	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	 
Partners	OVHZW		

E | Handhaven op veiligheid en ondermijning

Er wordt gezorgd voor veilige bedrijventerreinen en ondermijning wordt tegengegaan. De gemeente doet dit door:

- Het blijven gebruiken van de App 'Meld een vermoeden' en de communicatie hierover door OVHZW. Deze app wordt door de gemeente en OVHZW onder de aandacht gebracht bij ondernemers.
- Een vaste contactpersoon en wijk BOA aan te wijzen waar bewoners en ondernemers terecht kunnen.
- De bedrijventerreinen in Zuidwest standaard mee te nemen in de handhaving, waarbij bijzonderheden worden opgeschreven.
- Het oppakken van meldingen en verdachte signalen door de gemeente. Hieruit volgt een duidelijk overzicht maken van alle meldingen en locaties. Als veel meldingen op dezelfde plek zijn, dan bekijkt de gemeente hoe dat komt.
- Het convenant Veilig Ondernemen vernieuwen.
- Het faciliteren en ondersteunen bij het maken van nieuwe operationele afspraken met de politie over het cameratoezicht.

OVHZW coördineert de werkgroep Samen Veilig Ondernemen. Dat is een samenwerking tussen ondernemers, bewoners, alle lokale veiligheidspartners (politie, brandweer en gemeente) met begeleiding van Platform Veilig Ondernemen Midden Nederland.

Soort	Organisatie	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum en OVZHW	**Draagt bij aan**	
Partners	-		

F | Beheer en onderhoud bestaand groen

Het bestaande openbare groen op de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest wordt gekoesterd. Daarom wordt het goed beheerd en verzorgd. Bij het beheer van groen wordt gelet op het volgende.

- Bij nieuwe beplanting wordt de Hilversumse plantenlijst gebruikt.
- Waar mogelijk wordt het groen natuur inclusief beheerd. Dit betekent dat in het beheer en bij het maaien rekening wordt gehouden met inheemse bloemen en kruiden. Dit gebeurt bijvoorbeeld in wadi's (greppels) en bermen.
- Inzetten van groen om foutparkeren te verminderen, bijvoorbeeld door op locaties met foutparkeren het groen minder terug te snoeien of een boom te planten.
- De herplantplicht blijft bestaan. Dit betekent dat als een boom wordt gekapt, er een nieuwe boom moet worden geplant. Zo mogelijk gebeurt dit op de plek waar de boom stond. Als dit niet mogelijk is wordt een in de buurt een andere plek gezocht waar de aanplant van een boom zo groot mogelijke impact heeft

Soort	Realisatie	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	 
Partners	-		

G | Iedere twee jaar een parkeerdrukmeting

Om de parkeerdruk goed te kunnen monitoren, doet de gemeente iedere twee jaar een parkeerdrukmeting. Op deze manier wordt duidelijk of de nieuwe manieren van parkeren (zoals in de visie tot 2040 beschreven) werken en kan de gemeente op tijd ingrijpen als het nodig is. In 2024 is een parkeerdrukmeting op de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest uitgevoerd. De volgende parkeerdrukmetingen worden uitgevoerd in 2026 en 2028.

Soort	Realisatie	**Financiering**	2 x € 10.000,-
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	-		

H | Tegels eruit, groen erin

Ondernemers die tegels eruit halen kunnen in aanmerking komen voor een boom of stuk haag van de gemeente. Gemeente betaalt de aanschaf, onderhoud is voor de ondernemers. De gemeente en OVHZW gebruiken elk jaar de communicatiemiddelen van het NK Tegelwippen om deze actie bekend te maken en ondernemers te inspireren om mee te doen. Bij het ontwerpen en planten van groen worden de Hilversumse plantenlijst en het **Inspiratieboek** gebruikt.

- Voor ondernemers is er een cursus hemelwater lokaal opvangen en infiltreren, door het waterschap
- Het organiseren van een workshop biodiversiteit voor ondernemers
- Het instellen van een fonds voor vergroenen waar ondernemers een beroep op kunnen doen voor een bijdrage in de kosten. Hiervoor wordt een bijdrage van de provincie gevraagd om dit op te zetten

De aanleg en het onderhoud van het groen zijn de verantwoordelijkheid van de ondernemer.

Soort	Realisatie en communicatie	**Financiering**	Dekking uit Uitvoeringsprogramma Groen
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	 
Partners	OVHZW, ondernemers		

I | Zuidwest locatie voor passende, lokale evenementen

Er worden lokale evenementen georganiseerd die goed passen bij het karakter en de identiteit van Hilversum Zuidwest. Denk aan activiteiten van Hilversum100 (het netwerk van duurzame doeners), zoals het Opwaarts Upcycle Evenement. Hiervoor wordt speciaal voor activiteiten gekozen die ondernemers in Hilversum Zuidwest kunnen inspireren of helpen. Hiermee worden ondernemers bereikt in Zuidwest en in de rest van Hilversum.

Soort	Realisatie	**Financiering**	-
Trekker	Ondernemers	**Draagt bij aan**	 
Partners	OVHZW		

J | Actief grondbeleid

De gemeente voert actief grondbeleid. Dit betekent dat als een kavel te koop wordt gezet, de gemeente aan de hand van het vastgoedbeleid beoordeelt of het zinvol is om een gebouw of grond te kopen. Zo kan de gemeente bijvoorbeeld schuifruimte creëren op het bedrijvenpark en kan daardoor bij verhuur of verkoop een regierol nemen bij de inrichting van het bedrijvenpark.

Soort	Organisatie	**Financiering**	-
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	 
Partners	OVHZW, Ondernemers		

K | Jaarlijkse bijeenkomst Zuidwest

Om de gebiedsagenda levend te houden wordt er jaarlijks een bijeenkomst georganiseerd op Zuidwest. Deze bijeenkomst is bedoeld om samen terug te blikken op het afgelopen jaar, te delen waar we staan en vooruit te kijken naar aankomende ontwikkelingen. Verder biedt dit een mooie gelegenheid om individuele projecten van ondernemers onder de aandacht te brengen en tips & tricks met elkaar te delen.

Soort	Realisatie	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum, OVHZW	**Draagt bij aan**	 
Partners	OVHZW, Ondernemers		

L | Beter gebruik bestaande parkeerplekken

Uit parkeeronderzoeken (2024) is gebleken dat de bestaande parkeerterreinen vaak niet vol staan. Door hier beter gebruik van te maken, wordt de parkeerdruk op straat verlaagd. Het is vooral de bedoeling dat medewerkers van bedrijven meer gebruik maken van deze parkeerplaatsen, zodat er op straat meer ruimte komt voor bezoekers. Wat gaan de gemeente en OVHZW hiervoor doen:

- In gesprek met ondernemers die parkeerruimte over hebben en tekort komen
- Zorgen voor voldoende fietsparkeerplaatsen, zodat werknemers het laatste stuk naar werk met de fiets kunnen doen. Daarnaast wordt onderzocht of deelfietsen hier zinvol zijn
- Zorgen voor veilige fiets- en wandelroutes van- en naar de parkeerterreinen
- Communiceren richting werkgevers over de parkeerruimte die er nu is op bestaande parkeerplaatsen (zoals blijkt uit de parkeeronderzoeken)

Wat kunnen ondernemers doen:

- Werknemers stimuleren om de auto op een parkeerplaats te parkeren in plaats van op straat
- Als een andere ondernemer in de buurt vaak parkeerruimte op eigen terrein over heeft, hiermee in gesprek gaan om de parkeerplaatsen te delen
- Parkeerruimte creëren op eigen terrein

Soort	Onderzoek en communicatie	**Financiering**	€ 20.000,-
Trekker	Gemeente Hilversum, OVHZW en ondernemers	**Draagt bij aan**	
Partners	Sportverenigingen		

M | Verbeteren van hemelwaterafvoer

Water vasthouden en lokaal in de grond te laten trekken, in combinatie met groen, is het doel voor de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest. Dit is vooral goed mogelijk in Kerkelanden. Bij de 1e Loswal zit het grondwater ondiep, waardoor het niet goed mogelijk is om water in grote hoeveelheden in de grond te laten zakken. Maatregelen om de afvoer van regenwater te verbeteren zijn:

1 Afvoeren van water via putten naar de Gooise Vaart. Dit betekent dat regenwater wordt opgevangen op waterdoorlatende, groene parkeerplekken die lager zijn aangelegd, als dat kan. Vanaf daar wordt het water langzaam afgevoerd naar de Gooise Vaart.
2 Het lager aanleggen van parkeervakken bij van de Nieuwe Havenweg, naast het Hilversums Kanaal, zodat water via de weg, parkeervakken en een buis naar het Hilversums Kanaal kan worden afgevoerd. Zie het schetsontwerp in bijlage D.
3 Aanpassingen aan het regenwaterriool bij de 1e Loswal voor betere afvoer van regenwater. Zie het schetsontwerp van de 1e Loswal in bijlage B.
4 Bij de Franciscusweg wordt het water van de weg en het fietspad zoveel mogelijk afgevoerd naar groen in plaats van naar het riool. Zie het ontwerp van de Franciscusweg in Bijlage C.
5 en 6 Water op straat wordt afgevoerd naar groen in plaats van naar de putten en het riool, zodat het riool minder wordt belast tijdens hevige regen. Dit wordt uiteindelijk in het hele bedrijvenpark het uitganspunt.







De uitvoering van de plannen wordt zo veel mogelijk gecombineerd met geplande vervangingen.

Soort	Onderzoek en realisatie	**Financiering**	Onderdeel van herinrichtingen (activiteit 5, 15 en 26); Dekking vanuit Watermanagementplan.
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Ondernemers		

Activiteiten die al lopen en die starten in 2024

1 | Vernieuwen Convenant Veilig Ondernemen

Het huidige Convenant Samen Veilig Ondernemen (uit 2007) is verouderd en wordt vernieuwd. In opdracht van OVHZW maakt een onafhankelijk bureau (Keurmerk Veilig Ondernemen breed) een plan van aanpak voor veilig ondernemen voor de komende vijf jaar. De uitkomsten van dit plan worden gebruikt om het verouderde Convenant Samen Veilig Ondernemen te vernieuwen. Er wordt een bijlage opgenomen waarin afspraken worden gemaakt over het cameratoezicht.

Soort	Organisatie	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum (afdeling OOV) samen met OVHZW	**Draagt bij aan**	
Partners	-		

2 | Wandelpad langs de Vreelandseweg

Er wordt een wandelpad ontworpen en aangelegd om het doodlopende voetpad langs de Vreelandseweg ter hoogte van Pontmeyer met het voetpad bij de Zuiderloswal te verbinden. Dit zorgt voor een prettige wandelroute en maakt het makkelijker om lopend de bedrijven te bereiken. Het wandelpad wordt aangelegd in 2024.

Soort	Realisatie	**Financiering**	€ 5.000,-
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	-		

Activiteiten die starten in 2025

3 | Opstellen herinrichtingsplan openbare ruimte Zuidwest

De gemeente maakt een plan voor de herinrichting van de openbare ruimte voor het hele bedrijvenpark. Daarbij hoort een uitvoeringsplan met informatie over waar en wanneer welk deel wordt uitgevoerd. De ontwerpregels in hoofdstuk 3 en het Inspiratieboek zijn de basis voor het herinrichtingsplan. Het plan kijkt ook naar de omliggende percelen, zodat er samenwerking kan zijn met de buren. Door een eenduidige inrichting van het hele bedrijvenpark ontstaat meer samenhang tussen de nu nog losse bedrijventerreinen.

In het herinrichtingsplan staat bijvoorbeeld:
- Ingangen van Zuidwest aantrekkelijker inrichten, met groen waar dat kan.
- Nieuwe groene verbindingen (bijvoorbeeld Loosdrechtseweg) aanleggen voor de biodiversiteit en (nieuwe) wandelpaden. Deze gebieden kunnen ook helpen bij het opvangen van regenwater.
- Samenwerken met ondernemers om minimaal 30% van het gebied groen te maken.
- Aanleggen van koele plekken, zodat de loopafstand van een gebouw naar een koele plek altijd kleiner is dan 300 meter.

Voor de werkzaamheden wordt zo veel mogelijk de al geplande vervangingen en renovaties van bijvoorbeeld riool of waterleidingen gevolgd. Het aanvullend benodigd budget en capaciteit (menskracht) wordt met het herinrichtingsplan aangevraagd. Ook voor beheer en verzorging van het groen is budget nodig.

Soort	Onderzoek	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Aanliggende ondernemers, bewoners en gebruikers		

4 | Verwijderen onnodige verharding

In de openbare ruimte ligt veel verharding die niet nodig is. Daarom wordt dit waar mogelijk verwijderd. Dit wordt in het voorjaar 2025 opgepakt om ondernemers aan te moedigen ook in actie te komen. Zo is er al snel resultaat te zien. De gemeente doet dit door:

- Onnodige verharding te vervangen door groen
- Bij het planten van groen de Hilversumse plantenlijst te gebruiken.
- De voorbeelden, ervaringen en successen te delen om andere grondeigenaren aan te moedigen hetzelfde te doen. Hiervoor maakt de gemeente een communicatieplan om de goede voorbeelden te laten zien.
- Daar waar mogelijk wordt, gebruiken we dit ook voor het afvoeren van regenwater naar groen.

Soort	Realisatie en communicatie	**Financiering**	Dekking uit Uitvoeringsprogramma Groen
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	 
Partners	-		

5 | Onderzoek invoeren minimale milieucategorieën

Op het hele bedrijventerrein geldt nu een minimale milieucategorie 2. Op een deel van de bedrijventerreinen geldt dat een hogere milieucategorie toegestaan is (t/m 4.1). Voor dit deel wordt onderzocht of hier ook een minimale milieucategorie (van bijvoorbeeld 3.1) kan gelden. Dit zou ook kunnen leiden tot het toekennen van verschillende milieucategorieën per verdieping.

Voordat deze minimale milieucategorieën als regel worden ingevoerd, onderzoekt de gemeente wat de gevolgen zijn en hoe om te gaan met zaken als nadeel-compensatie (schadevergoeding). De resultaten uit dit onderzoek leiden tot verdere stappen, zoals het aanpassen van regels en het omgevingsplan.

Soort	Onderzoek en Organisatie	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	 
Partners	Ondernemers		

6 | Onderzoek ruimtebehoefte en aanpak benutten ruimte

Het is aan de ondernemers en eigenaren zelf om het ontwerp te maken, vergunningen aan te vragen en de uitvoering te regelen. Waarschijnlijk zal dit geleidelijk gebeuren, afhankelijk van de behoeften en beschikbare financiering.

Op sommige plekken kunnen gebouwen worden verhoogd om extra werkruimte te maken. Dit kan in het Havenkwartier, Kerkelanden en op de Zeverijnstraat binnen het huidige bestemmingsplan, soms in de breedte en vaak in de hoogte. Uit onderzoek naar de ruimtebehoefte moet blijken waarom de beschikbare ruimte nog niet volledig gebruikt wordt. Mogelijk komt dit doordat vraag en aanbod nog niet bij elkaar komen.

Om de beschikbare ruimte - binnen de regels - maximaal te gebruiken, onderzoeken de gemeente, OVHZW en ondernemers hoeveel ruimte ondernemers de komende 3 jaar, 5 jaren en 10 jaar nodig hebben. Ook onderzoekt de gemeente samen met OVHZW waarom deze ruimte nog niet gebruikt wordt. En wat er nodig is om dit wel te doen. De transformatiemanager kan helpen om vraag en aanbod bij elkaar te brengen.

Bij het maken van extra werkruimte, wordt altijd rekening gehouden met voldoende ruimte voor parkeren en verkeer, de regels voor het afvoeren van regenwater en kansen voor meer groen.

Soort	Onderzoek en Planvorming	**Financiering**	Inzet transformatiemanager en reguliere inzet; Mogelijk ondersteuning vanuit de Provincie Noord-Holland (toekomstbestendige bedrijventerreinen)
Trekker	Gemeente Hilversum in samenwerking met OVHZW	**Draagt bij aan**	 
Partners	Ondernemers		

7 | Onderzoek laad- en losplekken

Het idee is dat ondernemers parkeren en laden en lossen op eigen terrein, volgens het beleid van Hilversum. De gemeente gaat in gesprek met ondernemers op plekken waar dit heel lastig is. Dit zijn plekken waar gevaarlijke situaties ontstaan door laden en lossen en waar echt geen plek is om dit op eigen terrein te doen. De gemeente onderzoekt waar dit het geval is. Hiervoor is het volgende nodig:

- Het toepassen van de bestaande beleidslijn dat laden en lossen in principe op eigen terrein wordt gedaan.
- Een communicatieplan, want handhaving werkt beter als mensen weten dat ze waarschuwingen en boetes kunnen verwachten. Ook daarmee laten zien dat ze de overlast van laden en lossen serieus aanpakt.
- Op plekken waar laden en lossen op eigen terrein onmogelijk is en het voor gevaarlijke situaties leidt, wordt samen met ondernemers naar een oplossing gezocht.
- Op plekken met problemen wordt de Vliegende Brigade ingezet. Dit kan leiden tot handhaving of een advies.

Soort	Onderzoek	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Ondernemers		

8 | Proef vrachtwagen parkeren op P2 en P4

Om de parkeerdruk te verminderen, onderzoeken de gemeente, Sportpark Berestein en transporteurs in een proef het gebruik van P2 en P4 voor vrachtwagen-parkeren. Wat daarvoor nodig is:

- Bij de proef wordt P2 en P4 doordeweeks opengesteld voor het parkeren van vrachtwagens.
- In het weekend mogen vrachtwagens er niet parkeren.
- Als dit goed werkt, maken de mensen die ermee te maken hebben afspraken om hiermee door te gaan. Ook kan het zijn dat er na deze proef hetzelfde wordt gedaan op andere plekken.

Een onderdeel van dit plan is een communicatieaanpak. Alleen met goede communicatie weten de vrachtwagenchauffeurs dat ze op P2 kunnen parkeren. De gemeente laat iedereen in Hilversum Zuidwest weten dat hiermee de overlast van parkeren wordt aangepakt.

Soort	Realisatie (pilot)	**Financiering**	€ 30.000,-
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Sportpark Berestein en chauffeurs		

9 | Aanplant bomen

De mogelijkheid voor het aanplanten van bomen wordt onderzocht. Bomen zorgen voor verkoeling en schone lucht. Uit een eerste analyse voor mogelijke plantlocaties blijkt dat de grond op de bedrijventerreinen erg vol ligt met kabels en leidingen. Vooral op particulier terrein is ruimte in de ondergrond. Ondernemers zullen dus ook aangemoedigd worden om bomen aan te planten.

Bij de aanplant van bomen ligt de focus op:
- De groene entrees van het bedrijvenpark
- Koele plekken op het bedrijvenpark
- Koele routes die de koele plekken met elkaar verbinden

Soort	Onderzoek en realisatie	**Financiering**	Vanuit herplantingsfonds; Deels onderdeel van de herinrichtingsprojecten (activiteit 5, 15 en 26); Overig €10.000,-
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Ondernemers		

10 | Invoeren betaald parkeren

Om ervoor te zorgen dat openbare parkeerplekken op het bedrijvenpark blijven waarvoor ze bedoeld zijn, wordt betaald parkeren onderzocht. Hierbij wordt gezocht naar een oplossing die de bedrijvigheid niet in de weg zit. Betaald parkeren is nodig om te zorgen dat de parkeerdruk niet toeneemt door de invoering van betaald parkeren in de omliggende wijken van Zuidwest. Dit betekent dat:

- In de Zeverijnstraat wordt betaald parkeren vanaf 1 februari 2025 ingevoerd (zoals eerder door de gemeenteraad besloten).
- De gemeente gaat verder onderzoeken welke mogelijkheden er zijn voor betaald parkeren, zoals nachtelijk betaald parkeren.

Een onderdeel van dit plan is een communicatieaanpak om duidelijk uit te leggen hoe, wanneer en waarom betaald parkeren wordt ingevoerd.
- Koele routes die de koele plekken met elkaar verbinden.

Soort	Onderzoek en realisatie	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Ondernemers		

11 | Verminderen woon- werkverkeer met de auto

Om het woon- werkverkeer met de auto te verminderen, wordt een onderzoek gedaan naar hoe werknemers van en naar hun werk reizen. Daaruit komt een advies over hoe werknemers kunnen worden aangemoedigd om de auto te laten staan en met fiets, lopend of bus naar hun werk te gaan. Dit kan leiden tot voorstellen om het openbaar vervoer of fiets- en looproutes aan te passen.
Daarnaast krijgen werkgevers een op maat gemaakt advies om een mobiliteitsbeleid op te stellen om werknemers minder met de auto naar het werk te laten komen.

Soort	Onderzoek	**Financiering**	Dekking vanuit MRA (inzet Breikers) en reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Breikers en ondernemers		

12 | Bevorderen fietsgebruik

Om het woon- werkverkeer met de auto te verminderen, worden de veiligheid en toegankelijkheid voor fietsers in Hilversum Zuidwest verbeterd. Met de invoering van 30 km/uur wordt de veiligheid verhoogd.

- Er wordt onderzocht waar fietsverbindingen ontbreken. Het kan zijn dat een brug over het Hilversums kanaal uitkomst biedt voor betere bereikbaarheid. Historische routes kunnen als inspiratie dienen voor nieuwe verbindingen, zoals het Slangenpad en de verbinding van het Kininelaantje over het Hilversums Kanaal naar de Vreelandseweg.
- De geplande doorfietsroutes langs de Loosdrechtseweg en de Vreelandseweg worden gemaakt. Deze routes zijn voor voorbijgangers en mensen die naar de bedrijventerreinen in Hilversum Zuidwest komen. Uitvoering hiervan wordt vanuit de Agenda fiets (2023) opgepakt.
- Waar nodig, komen er meer fietsparkeerplaatsen, op eigen terrein en in de openbare ruimte.

Soort	Onderzoek en realisatie	**Financiering**	Dekking uit Uitvoeringsprogramma Mobiliteit en Agenda fiets
Trekker	Gemeente Hilversum en ondernemers	**Draagt bij aan**	
Partners	-		

13 | Ruimte voor de voetganger

Het Bedrijvenpark wordt een veilige en aantrekkelijke plek om te lopen. Bijvoorbeeld van een parkeerplaats naar het werk, of voor een lunchwandeling. Daarom legt de gemeente voetpaden aan waar deze er nog niet zijn. Ook wordt ervoor gezorgd dat de voetpaden goed op elkaar aansluiten. Dit is onderdeel van de uitgangspunten van ieder ontwerp dat gemaakt wordt.

Soort	Realisatie	**Financiering**	Onderdeel van activiteit 3
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	-		

14 | Parkeerplaatsen Nieuwe Havenweg

Op de Nieuwe Havenweg, het deel dat parallel loopt aan het Hilversums kanaal, worden de langsparkeervakken vervangen door haakse parkeervakken. Dit vervangt de parkeerplekken die langs de Gooise vaart verwijderd worden, als onderdeel van de kwaliteitsimpuls Gooise vaart. Het aanleggen gebeurt op een logisch moment, maar in ieder geval voordat het project bij de Gooise vaart van start gaat. Zie het schetsontwerp in bijlage D.

Soort	Realisatie	**Financiering**	€ 954.000 (op basis van een eerste schatting)
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Aanliggende perceeleigenaren		

15 | Verbeteren bereikbaarheid Havenkwartier

De verbetering van de bereikbaarheid van het Havenkwartier voor auto's wordt onderzocht. Nu is er namelijk maar één toegangsweg. Op de visiekaart zijn ideeën hiervoor geschetst die verder onderzocht worden. Om het gebruik van het OV aantrekkelijker en makkelijker te maken, gaat de gemeente is gesprek met de provincie. Ze gaan praten over de mogelijkheden voor het verbeteren van de OV-verbindingen op het Havenkwartier met een nieuwe bushalte.

Soort	Organisatie en onderzoek	**Financiering**	€ 50.000,-
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Provincie Noord-Holland en ondernemers		

16 | Aanstellen transformatiemanager

Om de beschikbare ruimte goed te gebruiken, is iemand nodig die gesprekken start en ondernemers samenbrengt: een transformatiemanager. In het centrum is ook een transformatiemanager ingezet. Deze ervaringen worden meegenomen in het aanstellen van een transformatiemanager voor Zuidwest. De taken zijn als volgt:

- Contactpersoon voor ondernemers die zich nieuw willen vestigen, verhuizen of uitbreiden. De transformatiemanager begeleidt deze processen en bespreekt hoe de kavel zo goed mogelijk kan worden gebruikt.
- Zorgen dat de begane grond vooral wordt gebruikt voor praktijkgerichte maakbedrijven.
- In gesprek gaan met bedrijven die nu niet aansluiten op de visie en bekijken of er een meer geschikte plek binnen Hilversum is.
- Met ondernemers in gesprek gaan over het optimaal gebruiken van de ruimte op percelen voor parkeren, opvangen van regenwater en verminderen van hitte, waar mogelijk gecombineerd met elkaar.
- Ondernemers stimuleren om hun gebouw en perceel klaar te maken voor de toekomst aan de hand van het **Inspiratieboek**.
- Ondernemers verbinden om parkeerruimte te delen.

Soort	Organisatie	**Financiering**	€75.000 per jaar; Mogelijke subsidie vanuit de Provincie Noord-Holland (toekomstbestendige bedrijventerreinen)
Trekker	Gemeente Hilversum in samenwerking met OVHZW	**Draagt bij aan**	
Partners	Ondernemers		

17 | Onderzoeken behoefte ondernemershuis

Er wordt onderzocht hoeveel behoefte ondernemers hebben aan een ondernemershuis en wat de mogelijkheden hiervoor zijn. Dit zou een centrale plek kunnen worden voor het bespreken van ideeën en samenwerkingen om activiteiten uit de Gebiedsagenda uit te voeren. Denk aan voorlichting, advies, makelen en schakelen (werk/banenmarkt), werkruimte, duurzaamheidscentrum en bijeenkomsten. Dit ondernemershuis kan worden gebruikt door de OVHZW, coöperatie Toekomstbestendig Hilversum, de gemeente, maatschappelijke organisaties en de transformatiemanager.

Eerst wordt gekeken welke partijen de ruimte willen gebruiken. Zo wordt duidelijk of er een ruimte nodig is. Als dat zo is, wordt onderzocht wat voor soort ruimte er nodig is. Daarna worden een ruimte, en budget voor beheer en onderhoud gezocht. Dit kan bijvoorbeeld verzorgd worden door de Tomingroep. Het is de bedoeling een prettige ontmoetingsplek te maken, zonder overlast voor de buren door geluid of parkeren.

Soort	Onderzoek	**Financiering**	-
Trekker	OVHZW	**Draagt bij aan**	
Partners	Gemeente Hilversum		

18 | Onderzoek waterdoorlatende bestrating

Op Zuidwest wordt waar mogelijk waterdoorlatende bestrating gebruikt. Welke waterdoorlatende verharding het beste werkt wordt onderzocht door ervaringen van andere gemeenten op te halen, literatuurstudie en zo nodig eigen onderzoek. Hierbij is aandacht voor het voorkomen dat er vervuild water in de grond terechtkomt.

Soort	Onderzoek	**Financiering**	€15.000
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Aanliggende perceeleigenaren		

19 | Verkennen van kansen voor een werkcampus

De mogelijkheid van een werkcampus samen met leer-werkbedrijven en het onderwijsveld wordt verkend en andere stakeholders in het sociale domein. Hiermee wordt ook de aansluiting tussen onderwijs en de lokale arbeidsmarkt versterkt.

Soort	Onderzoek	**Financiering**	-
Trekker	OVHZW	**Draagt bij aan**	
Partners	Gemeente Hilversum		

Activiteiten die starten vanaf 2026

20 | Herinrichten Franciscusweg

De Franciscusweg wordt opnieuw ingericht (het deel tussen het fietspad bij de Loosdrechtseweg en de Kerkelandenlaan). In 2025 maakt de gemeente, in overleg met de ondernemers in de buurt, een eindontwerp gebaseerd op het schetsontwerp in de bijlage. De herinrichting is bedoeld om de bereikbaarheid te verbeteren en de openbare ruimte te vergroenen. De uitvoering staat gepland voor 2027.
Een communicatieplan maakt deel uit van deze activiteit. Deze herinrichting is namelijk een voorbeeld voor de volgende herinrichtingen in Hilversum Zuidwest. Dit geldt voor openbare ruimte en privéterrein. Met dit plan worden de ondernemers aangemoedigd om ook zelf aan de slag te gaan.

Soort	Realisatie	**Financiering**	€ 677.500 (op basis van een eerste schatting)
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Aanliggende ondernemers (bewoners en gebruikers)		

21 | Onderzoek vergroenen uitstraling panden voor ontwikkelingen

Verbouwingen, uitbreidingen of verhuizingen zijn goede momenten om de uitstraling van het pand of perceel te verbeteren. Denk aan het plaatsen van heggen, groenstroken of groene gevels. Daarom wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om bij renovaties, ontwikkelingen of veranderingen het aanbrengen van meer groen verplicht te stellen.

Soort	Onderzoek	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente in samenwerking met OVHZW	**Draagt bij aan**	
Partners	Pandeigenaren		

22 | Instellen subsidie vergroenen eigen terrein

Om ondernemers financieel te helpen met vergroenen, stellen we een subsidie in. Deze kan bijvoorbeeld gebruikt worden voor het aanleggen van een groen dak, groene gevels, geveltuinen of heggen. De regels voor deze subsidie worden nog opgesteld. Voor deze activiteit wordt budget aangevraagd bij de Provincie Noord Holland. Het **Inspiratieboek** geeft hulp en goede voorbeelden van groene maatregelen.

Soort	Organisatie	**Financiering**	Vanuit provincie Noord Holland (subsidie)
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Ondernemers en eigenaars		

23 | Maken van koele plekken

Voor een biodivers en klimaatadaptief bedrijvenpark (bestand is tegen hitte en wateroverlast), worden koele plekken aangelegd. Dit gebeurt bij de kop van de haven en de Franciscusweg tussen de Sligro en de Kerkelandenlaan. De eerste schetsen staan al in de bijlagen.
Hiermee wordt het doel bereikt dat koele plekken binnen 300 m loopafstand liggen (bron: Programma Groen en de kaart van de Klimaateffectatlas).

Het wordt aangemoedigd om ook koele plekken maken op eigen terrein. Het **Inspiratieboek** geeft hiervoor ideeën en tips.

Soort	Realisatie	**Financiering**	Onderdeel van activiteit 20 en 24
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Aanliggende eigenaars		

24 | Herinrichten 1e Loswal

De 1e Loswal, de Zuiderloswal en Verlengde Zuiderloswal worden vernieuwd. Het rioolstelsel wordt aangepast en van de 1ste Loswal wordt eenrichtingverkeer gemaakt. Momenteel geldt hier voor een kort deel eenrichtingverkeer. De bestaande wijde bocht in de rijbaan van de Verlengde Zuiderloswal wordt aangepast zodat de verkeersveiligheid verbetert. Daarnaast wordt hier door het toevoegen van groen een koele plek aan het water gecreëerd. Deze koele plek wordt via groene routes verbonden met de omgeving. Het water stroomt zo veel mogelijk via dit groen af naar het water van de haven. De havenkop wordt een prettige plek om te verblijven en bijvoorbeeld te lunchen.

Het schetsontwerp en verdere toelichting is te vinden op pagina 38 en in Bijlage B. Het is een voorbeeldproject voor het hele bedrijvenpark.

Soort	Realisatie	**Financiering**	€ 3.231.000 (op basis van een eerste schatting); Mogelijke subsidie vanuit de Provincie Noord-Holland (toekomstbestendige bedrijventerreinen).
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Aanliggende pandeigenaren; ondernemers		

Activiteiten die starten in 2027

25 | Zichtbaar maken historische elementen op Hilversum Zuidwest

Er wordt een route gemaakt langs belangrijke plekken uit de Hilversumse geschiedenis, zoals de Gooise Vaart en de monumenten. Hoe dit precies gebeurt, wordt nog bepaald. Dit kan bijvoorbeeld door het plaatsen van informatieborden of QR-codes. Waar mogelijk en nodig, worden de oude routes hersteld voor het maken van betere loop- en fietsroutes. Ook is de Hilversumse geschiedenis inspiratie voor nieuwe ontwerpen en het groen, zoals het grote verschil aan boomsoorten.

Soort	Realisatie	**Financiering**	€ 30.000,-
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	
Partners	Eigenaars van historische elementen		

26 | Invoeren 30 km/uur

Op Bedrijvenpark Hilversum Zuidwest wordt 30 km/uur de standaard snelheid. In het herinrichtingsplan wordt bepaald wat er nodig is om 30 km/uur in te voeren. De invoering hiervan en de aanpassingen aan de wegen gebeuren wanneer er vervangingen zijn gepland. Daarom hangt de planning van het invoeren sterk af van het herinrichtingsplan dat in 2025 wordt opgesteld. Eerst wordt gekeken naar de functie van de weg (doorgaande weg of alleen lokaal gebruikt) en in welke omgeving de weg ligt. Vervolgens wordt bekeken of er eenrichtingverkeer wordt ingesteld en daarna of er fietsstroken nodig zijn of niet. Tot slot wordt bepaald of er snelheid remmende maatregelen genomen moeten worden. Het uitgangspunt blijft dat vrachtwagens goed kunnen blijven manoeuvreren en elkaar passeren.

Soort	Realisatie en communicatie	**Financiering**	Reguliere inzet
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	 
Partners	Ondernemers		

27 | Kwaliteitsimpuls Gooise Vaart

Het groen wordt verbeterd en natuurvriendelijke oevers worden aangelegd om Hilversum Zuidwest beter te verbinden met de Gooise Vaart. Dit helpt om de e cologische waterkwaliteit in de Gooise Vaart te verbeteren. Zie voor uitleg het project ‘Kwaliteitsimpuls Gooise Vaart’ in het Uitvoeringsprogramma Programma Groen 2023-2026.

De parkeerplaatsen langs de Gooise vaart die hierdoor (weer) verdwijnen laten we terugkomen op een ander deel van de Nieuwe Havenweg (zie activiteit 14).

Soort	Realisatie	**Financiering**	Dekking vanuit Uitvoeringsprogramma groen
Trekker	Gemeente Hilversum	**Draagt bij aan**	  
Partners	Aanliggende pandeigenaren; ondernemers		

Bijlage A
Hilversumse plantenlijst

Bomen

Veldesdoorn (Acer campestre)
Noorse esdoorn (Acer platanoides)
Gewone esdoorn (Acer pseudoplatanus)
Zwarte els (Alnus glutinosa) - alleen in Havenkwartier
Zachte berk (Betula pubescens)
Haagbeuk (carpinus betulus) - niet in Havenkwartier
Eénstijlige meidoorn (Crataegus monogyna)
Tweestijlige meidoorn (Crataegus laevigata)
Es (Fraxinus excelsior)
Zwarte populier (Populus nigra)
Ratelpopulier (Populus tremula)
Gewone vogelkers (Prunus padus)
Zomereik (Quercus robur)
Lijsterbes (Sorbus aucuparia)
Schietwilg (Salix alba) - alleen in Havenkwartier
Boswilg (Salix caprea)
Gladde iep (Ulmus minor)

Struiken

Veldesdoorn (Acer campestre)
Krentenboompje (Amelanchier lamarckii)
Gele Kornoelje (Cornus mas) - niet in Havenkwartier
Hazelaar (Corylus avellana)
Eénstijlige meidoorn (Crataegus monogyna)
Tweestijlige meidoorn (Crataegus laevigata)
Sporkehout (Frangula alnus)
Appel (Malus sylvestris) - niet in Havenkwartier
Sleedoorn (Prunus spinosa)
Hondsroos (Rosa canina)
Braam (Rubus caesius + andere Rubus-soorten)
Framboos (Rubus idaeus)
Grauwe wilg (Salix cinerea)
Katwilg (Salix viminalis)
Gewone vlier (Sambucus nigra)
Gelderse roos (Viburnum opulus)

Klimplanten

Klimop (Hedera helix)
Hop (Humulus lupulus)
Wilde kamperfoelie (Lonicera perclymenum) - niet in Havenkwartier
Bosrank (Clematis vitalba) - niet in Havenkwartier

Vaste planten

Deze lijst is niet onuitputtelijk.
Soorten zijn niet allemaal inheems en het zijn veelal gekweekte soorten.

Kruipend Zenegroen (Ajuga reptans)
Dropplant (Agastache 'Blue Fortune')
Vrouwenmantel (Alchemilla mollis)
Herfstanemoon (Anemone hybrida 'Honorine Jobert')
Herfstaster (Aster ageratoides (diverse cultivars))
Rode Zonnehoed (Echinacea purpurea)
Ooievaarsbek (Geranium macrorrhizum 'Spessart')
Robertskruid (Geranium robertianum)
Ooievaarsbek (Geranium 'Rozanne')
Lavendel (Lavandula sp.)
Kattenkruid (Nepeta grandiflora 'Summer Magic')
Kattenkruid (Nepeta faassenii 'Walkers Low')
Kattenkruid (Nepeta 'Six Hills Giant')
Kattenkruid (Nepeta racemosa 'Grog')
Duizendknoop (Persicaria amplexicaulis)
Brandkruid (Phlomis russeliana)
Zonnehoed (Rudbeckia fulgida 'Goldsturm')
Salie (Salvia nemerosa 'Mainacht')
Hemelsleutel (Sedum 'Herbstfreude')
Smeerwortel (Symphytum grandiflorum)
IJzerhard (Verbena bonariensis)
IJzerhard (Verbena officinalis)
Kleine maagdenpalm (Vinca minor)

Kruiden

Alle inheemse, biologische kruidenmengsels voor **vochtige, matig voedselarme zandgrond**.
Te bestellen bij *De Cruydthoeck*, *Biodivers* of *De Bolderik*.

Bijlage B
Schetsontwerp en dwarsprofiel 1e Loswal en Verlengde Zuiderloswal

Het schetsontwerp op pagina 56 geeft een eerste beeld van de wensen en mogelijkheden bij de 1e Loswal en de Verlengde Zuiderloswal. Dit schetsontwerp laat zien hoe de uitgangspunten (hoofdstuk 3) er uit kunnen zien.

De 1e Loswal komt er in deze eerste verkenning anders uit te zien. In de huidige situatie is alleen het begin van de 1e Loswal (vanaf de Verlengde Zuiderloswal) eenrichtingverkeer. Dit wordt in de praktijk vaak genegeerd en levert gevaarlijke situaties op. In het schetsontwerp is de 1e Loswal helemaal eenrichtingsverkeer om de verkeersveiligheid te verbeteren. Ook ontstaat hierdoor ruimte wat voor het opvangen van regenwater in het groen, stoepen, fietsparkeren en laden en lossen. De inrichting wordt aangepast voor 30 km/uur.

In de Verlengde Zuiderloswal is in deze schets de bocht richting de Zuiderloswal verlegd. Dit verhoogt de verkeersveiligheid. In de Verlengde Zuiderloswal worden aanpassingen gedaan aan het riool om de afwatering van het gebied te verbeteren en knelpunten uit het rioolstelsel op te lossen. Door het verleggen van de Zuiderloswal/Verlengde Zuiderloswal ontstaat rondom de rijweg een parkachtige verblijfsruimte. In dit groen wordt het regenwater afgevoerd naar het Hilversums Kanaal. Om hittestress tegen te gaan worden waar mogelijk bomen aangeplant. De wandelpaden in het parkje sluiten aan op de stoepen rondom het park.

Op de kop van de gedempte havenarm wordt een aantrekkelijke verblijfsplek gemaakt. Hier kan mooi over het water uitgekeken worden. Groen wordt toegevoegd voor schaduw en is er mogelijkheid om te zitten op bankjes. Langs de bestaande oevers en kades wordt in het water ook groen toegevoegd met bijvoorbeeld rietbanken. Hiermee wordt het een aangename plek om bijvoorbeeld te lunchen. Bij verdere uitwerking van deze schetsen is het belangrijk om deze plek zo in te richten dat het geen hangjongeren aantrekt en dat er geen boten aan kunnen leggen.

Er komen minder parkeerplekken op straat. Hoewel uit parkeeronderzoeken gebleken is dat de parkeerdruk hier relatief laag is, is afstemming met stakeholders belangrijk. Met de herinrichting van deze twee straten wordt naast de noodzakelijke aanpassingen voor klimaatadaptatie en verkeer, een aangename plek gemaakt om te zitten. In zijn geheel draagt dit bij aan een flinke kwaliteitsimpuls voor het gebied.

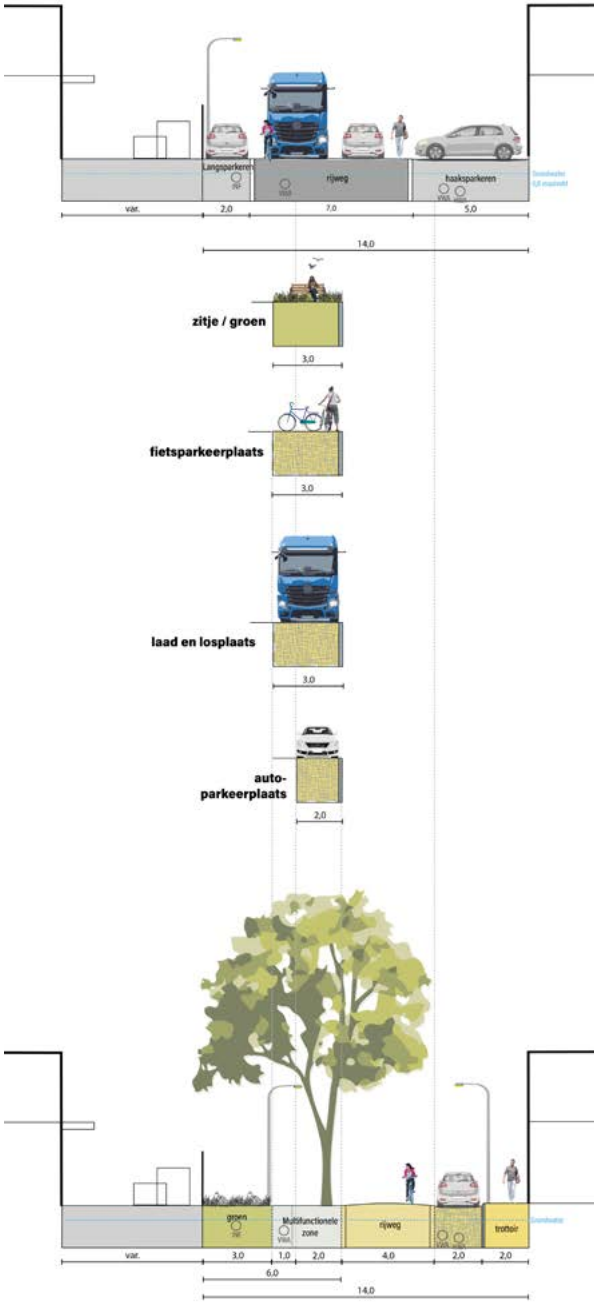


figuur I Schetsontwerp 1e Loswal en Verlengde Zuiderloswal.

Dwarsdoorsnede en profiel 1e Loswal



figuur II + III Dwarsdoorsnede en profiel 1e Loswal.



1ste loswal profiel 2

Bijlage C
Schetsontwerpen Franciscusweg

Het onderstaande schetsontwerp geeft een eerste beeld van de wensen en mogelijkheden op de Franciscusweg (tussen de Sligro en de Kerkelandenlaan).

Hiermee wordt regenwater beter verwerkt om schade en overlast te verminderen. Door een slimmere inrichting ontstaat meer ruimte voor groen en wordt het veiliger voor fietsers en voetgangers. Het is de bedoeling om de herinrichting in twee fasen te realiseren. In de eerste fase komen er weer parkeerplaatsen. Dat is nodig omdat uit parkeeronderzoeken blijkt dat de parkeerdruk hier hoog is.

Wanneer in de toekomst parkeerterreinen beter gedeeld worden, meer centraal geparkeerd wordt en meer werknemers met het OV of de fiets reizen, dan kunnen deze parkeerplaatsen worden verwijderd en kunnen wadi's en groen worden aangelegd om het gebied meer klimaatbestendig te maken. Daarmee wordt de Franciscusweg ook een groene koele plek die onderdeel is van groter groen netwerk. Dit schetsontwerp laat zien hoe de uitgangspunten (hoofdstuk 3) er uit kunnen zien. De verdere uitwerking van de schetsen wordt samen met ondernemers en andere betrokkenen in de omgeving gedaan.



figuur IV + V
Schetsontwerpen Franciscusweg.

Bijlage D
Schetsontwerpen Nieuwe Havenweg

Op de Nieuwe Havenweg, het deel dat parallel loopt aan het Hilversums kanaal, worden de langsparkeervakken vervangen door haakse parkeervakken.

Dit vervangt de parkeerplekken die langs de Gooise vaart verwijderd worden, als onderdeel van de kwaliteitsimpuls Gooise vaart. Het aanleggen gebeurt op een logisch moment, maar in ieder geval voordat het project bij de Gooise vaart van start gaat. Onderstaand het schetsontwerp voor de nieuwe situatie.



figuur VI Schetsontwerp Nieuwe Havenweg.

Colofon

De Gebiedsagenda Bedrijventerreinen Zuidwest is het resultaat van de samenwerking tussen de Ondernemersvereniging Hilversum Zuidwest, de gemeente Hilversum en Arcadis Nederland B.V.

November 2024

vormgeving HSTotaal Communicatie & Design



Hilversum
Mediastad